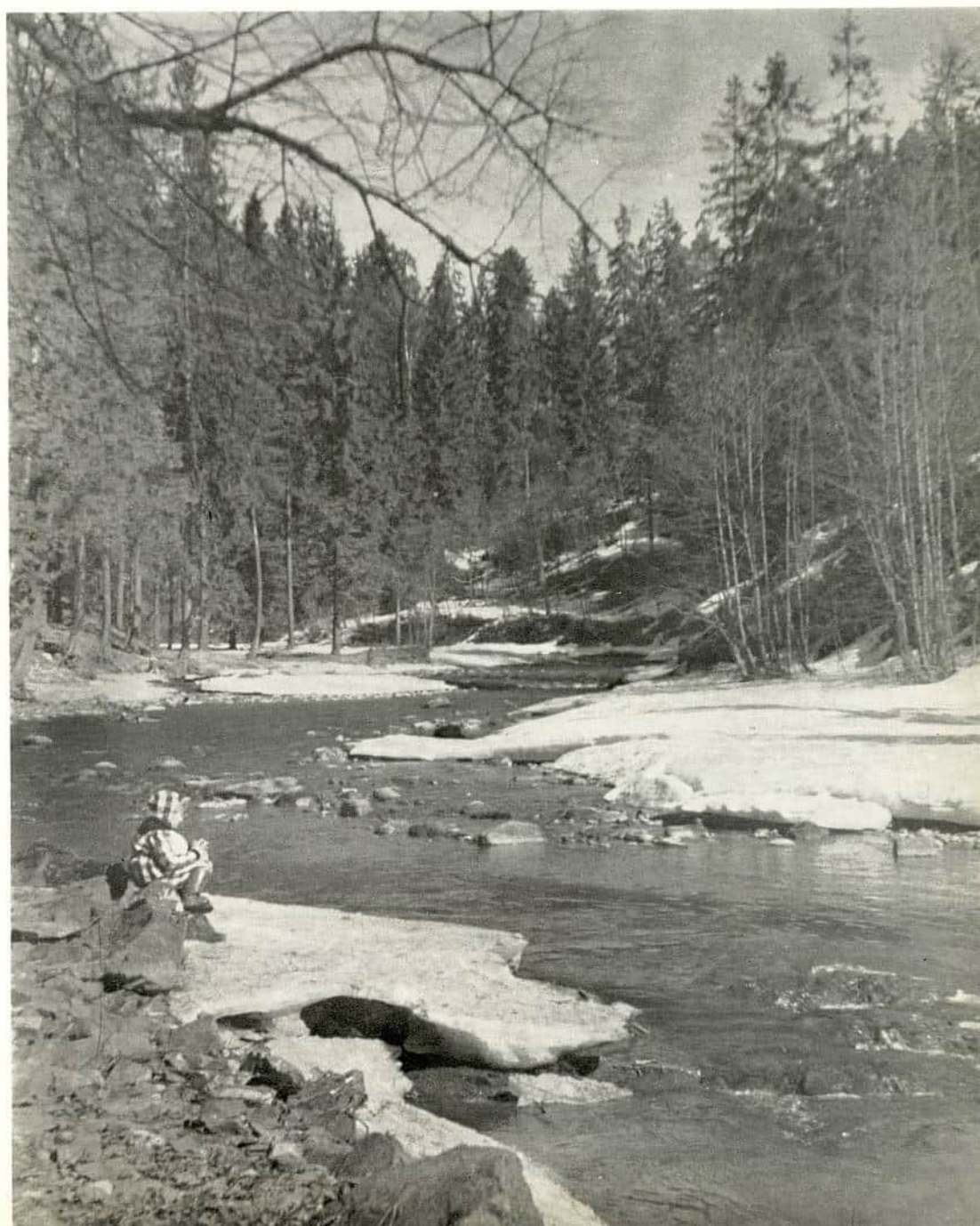
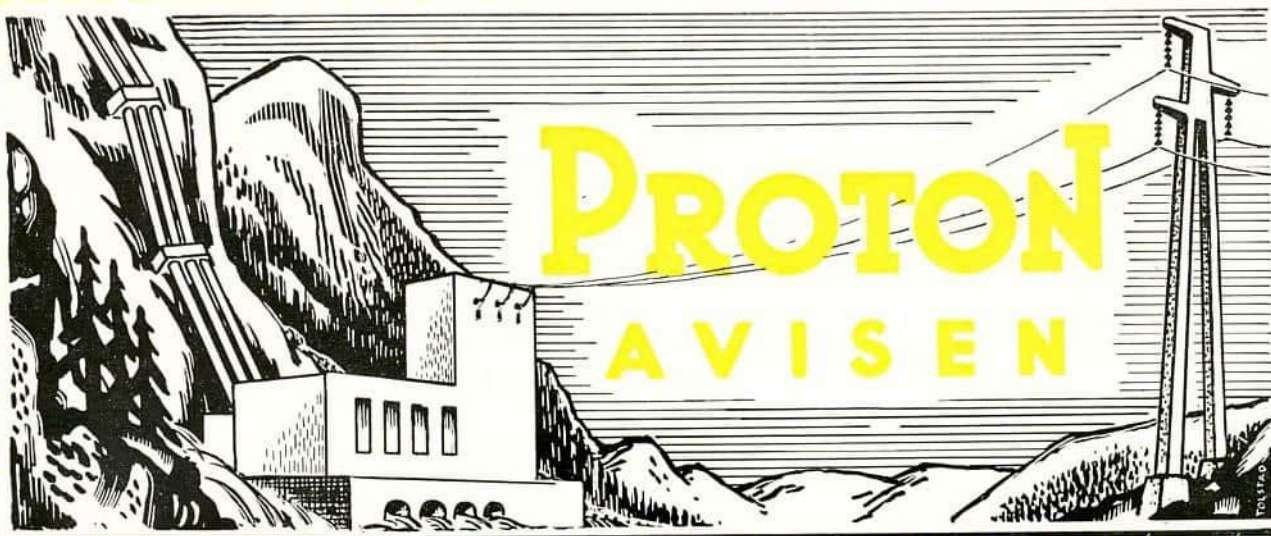

Mr. 1

Mars 1960

12. årg.

Snart...

I

Snart kommer etsteds fra syden
de velsignede trekkfugler hjem.
Snart høres den kjente lyden,
— sangen som følger med dem.

Snart høres en trost i lien,
under taket synger en stær,
og småfuglene langsmed stien
forkynner at våren er her.

Ja, det er vel guddom atter en gang
å få høre de hjemvendte fuglers sang.

II

Snart brister træernes knopper
for vårsolens blide skinn.
Snart svaier de lovrike topper
i forårets lune vind.

Snart slynger en herlig fontene
mot blået sitt regnbuespill,
mens heggens duftende grene
sender sin duft dertil!

E. K.

PROTON

AVISEN

Nr. 1 / 12. årgang * * * Mars 1960

BEDRIFTSBLAD FOR MEDARBEIDERE
I FIRMAET OG DETS DATTERSELSKAPER

Utgiver: Aksjeselskapet Proton, Rosenkrantzgt. 11, Oslo.
Ekspedisjon i Reklameavdelingen.

Redaktør: Ervind Kolstad.

St. Olav

*H. M. Kongen utnevnte den 12.1. 1960
administrerende direktør T. Dehli Jemtland
til ridder av 1. klasse,
for fortjeneste av norsk næringsliv.
Gratulerer med fortjent utnevne! **

Funksjonærforeningen sendte ham blomster med følgende hilsen:

Kjære direktør Jemtland.

På vegne av funksjonærene i Proton vil jeg sende Dem vår hjerteligste gratulasjon i anledning utnevnelsen til ridder av St. Olav. Vi tar del i Deres glede, og gleder oss over at vårt firma har en leder som tildeles en av vårt lands aller høyeste utmerkelser.

Med hilsen

Proton Funksjonærforening

P. Krogstad
(sign.)

Til leserne

Det er ikke så enkelt å overta redaksjonen av en avis, stor eller liten, for den krever sin mann. Spesielt når man fra før av er opptatt med annet arbeid som også må og skal gjøres.

Vi lever i hastverkets og masets tid. Det er slutt med karjolen og seilskutenes dager. Skal vi følge med i atomalderens harde, rastløse jag blir det liten tid til å dvelle ved de virkelige livsverdiene.

Vår bedriftsavis er et organ som skal skape kontakt mellom firmaets ansatte både i og utenfor Oslo, og fremelske trivsel på arbeidsplassen og forsøke å formidle opplysningsvirksomheten om det som skjer. Og

det er ikke bare ute i verden det hender noe, men også i et stort firma som hos oss.

Så uten hjelp fra leserne nytter det ikke å utgi en avis. Det er kontakt som må til. Det må vi være oppmerksom på. Redaksjonen vil derfor være takknemlig for gode råd og vink — og fremforalt stoff i form av artikler og fotos.

Send oss bidrag, så skal redaksjonen forsøke å lage stoffet så godt og variert som mulig.

Vennligst husk på at manuskripter og bilder til juninummeret må innleveres innen 1. mai.

På forhånd takk!

Hilsen Redaktøren.

FJERNSYNET ER OVER OSS!

Fjernsynet har omsider gjort sitt inntog i Norge, med godt og ondt. Vi kan ikke stoppe det, den enkelte kan bare utsette innkjøpet av apparat for sitt eget hjem. Svært mange sier i dag at fjernsynet skal ikke inn i huset. Jeg spår at om kort tid har de fleste måttet kapitulere.

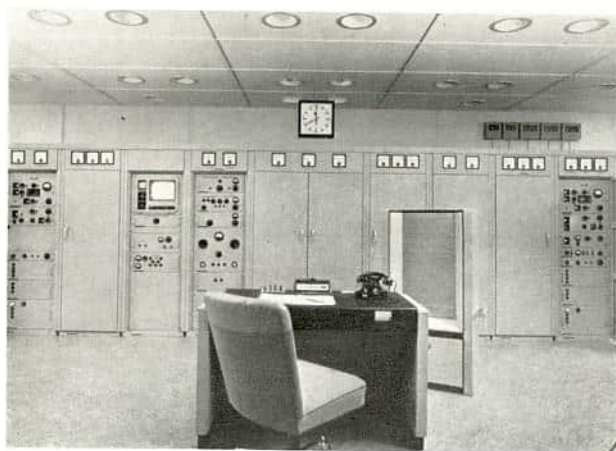
Jeg sa fjernsyn med godt og ondt. La oss først se på den positive siden.

Vi får være med på kunstneriske og aktuelle begivenheter, som man ellers bare får lese om. Dette har vi allerede i Norges korte fjernsynshistorie opplevet. I julen var vi med på en direkte overføring fra London av balletten *Tornerose* med Tsjaikowskis musikk og Margot Fonteyn som prima ballerina, en stor opplevelse. Noen dager senere var vi på operette i München og så Flaggermusen i kjempeoppsetning. Nyttårsdag ble det internasjonale hopprenn i Garmisch-Partenkirchen overført. Slik kan man fortsette og eksemplene kan forfleres i tiden fremover. Man kan neppe si annet enn at vi gjennom fjernsyn på denne måten har fått et gode.

Men vi har en negativ side også. En lørdagskveld kan nå fortone seg slik: Barna er ute og leker til kl. 18. Barnetimen varer til kl. 19, og da må det ikke være forstyrrelser. Så skal far høre nyheter og derpå setter fjernsynet inn med sitt program og holder det gående til kl. 21,30. I mellomtiden er barna blitt dødstrette, og sure miner og litt skrik er ikke til å unngå, kanskje var programmet bare måtelig interessant, men i hvert fall er hele familiens lørdagskveld tilbrakt i passivitet foran radio og fjernsynsapparat. Og dette er vel neppe av det gode. Tross alt hadde det vel vært mer positivt å spille ludo med barna?

Vel, man skal være påpasselig, så ikke fjernsynet blir en belastning. Man får søke ut programmene på samme måte som med radio. Og det går an. Fjernsynet er kommet for å bli, og i årene fremover vil det bli en kolossal tilvekst i seer-tallet også her i landet. Pr. 1. januar 1960 er det ca. 7000 lisenser, mens man i prognosene hadde regnet med dette tallet først 1. juli 1961. Og det vil ikke forbause meg om man allerede 1. januar 1961 har 50 000 seere, et tall som man ikke hadde regnet med å nå før i 1964.

Av sivilingeniør Per Krogstad

10 kW Siemens sender for Tryvasshøgda.

Hvilke programmer kan vi så få inn på skjermen vår? Det har jo vært skrevet så mye i avisene om direkte mottaking av programmer fra Sverige, Danmark, ja Italia og Russland med. Og mange har rigget opp svære antenneanlegg for å få inn utenlandske stasjoner. Jeg vil advare alle mot slik eksperimentering. Det er bare sporadisk man får inn slike sendinger, og da med dårlig kvalitet. Riktignok *kan* det være at vi i Oslo vil få inn en ny svensk stasjon som i år bygges like på den andre siden av svenskegrensen, men det får vi eventuelt komme tilbake til.

Dette forhold kommer av at fjernsynsradiobølgene har så høy frekvens at de utbreder seg som lyset, d.v.s. at de kaster skygger, og bare steder som har noenlunde fri sikt til senderen kan motta signalene fra denne.

Reportasjebussene for N.R.K.

Vi får altså basere oss på fjernsynsprogrammet fra Norsk Rikskringkasting. Dette består først og fremst av norske forestillinger i det nye fjernsynshuset, aktualitetsendinger fra Oslo og omegn samt av film. I tillegg til dette kommer så Nordvisjon og Eurovisjonssendingene. Tvers gjennom Europa går det en radiolinje opp til Danmark, Sverige og Norge. Dermed kan det sendes et program inn på denne linjen og overføres samtidig til senderne i alle vesteuropeiske land. De skandinaviske land vil nok ha særlig mange programutvekslinger innbyrdes, uavhengig av det øvrige Europa. Det er nemlig svære omkostninger forbundet med å produsere kvalitetsforestillinger, og da språkvanskelighetene i Norden er ubetydelige, er det rimelig at utvekslingen vil bli fordelaktig for alle parter, ikke minst for seerne.

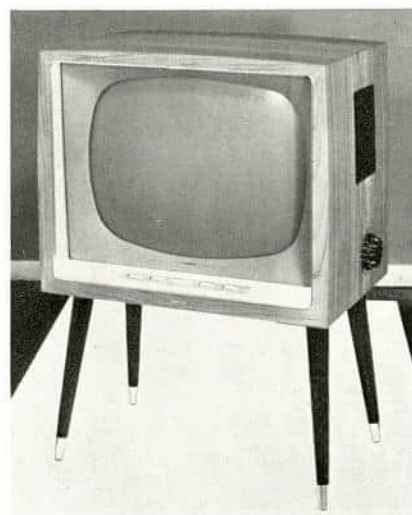
Foreløpig er det bare én fjernsynssender i Norge, og den står på Tryvasshøgda. Den er provisorisk og yder en utstrålt effekt på 10 kW. Nå bygges det et nytt telekommunikasjonstårn som blir ca. 115 m høyt, og i dette tårnet kommer en 10 kW Siemens sender som vi skal levere og montere i løpet av 1960. Antennen får en forsterkning på 10 ganger, slik at den utstrålte effekt tilsvarer 100 kW, og da vil signalene herfra dekke et område innenfor ca. 70—100 km radius — forutsatt at det som nevnt er noenlunde fri sikt.

I løpet av 1960 kommer også en sender på Jonsknuten ved Kongsberg og Ulrikken ved Bergen. Senere følger slag i slag Skien, Stavanger, Trondheim, Kristiansand osv. De siste opplysninger fra kringkastingsjefen går ut på at Kirkenes skal nås om vel 4 år, mens det opprinnelig var regnet med 9 år!

Når det sendes program fra Oslo er det adskillig utstyr levert av vårt firma som brukes. De fleste fjernsynskameraene og likedan de nye fjernsynsbussene er fabrikkert av det tyske firmaet Fernseh G.m.b.H. i Darmstadt og levert gjennom oss. Det samme gjelder den nye kompliserte maskinen for fremvisning av filmer, diverse kontrollutstyr, instrumenter etc. Alt i alt har vi levert materiell for ca. 1,5 mill. kroner til Norsk Rikskringkastings fjernsynsavdeling, og vi har nettopp fått bestilling på ytterligere 5 kameraer.

Fra fjernsynshuset går signalene på radiolinje direkte til senderen på Tryvasshøgda og herfra ut til mottakerne omkring på Østlandet, gjerne gjennom en Siemens antenne. Vi har nemlig en vesentlig andel i salget av mottakerantennener her i landet, og skal ikke sky noen anstrengelser for å beholde vår posisjon.

I nærheten av senderen er det ingen grunn til å bruke en dyr og svær antenne. I alminnelighet vil en liten antenne utenfor vinduet eller helst på taket være det riktige. Antennen skal rettes inn mot senderen så man får klare og gode bilder. De som etter hvert anskaffer fjernsynsapparat anbefales å sette seg i for-

Proton fjernsynsapparat F 10 med 53 cm (21") bildeskjerm.

bindelse med våre erfarne antennespesialister som vil kunne gi de nødvendige råd i hvert tilfelle.

Når denne Proton-avisen går i trykken, vil vel også våre fjernsynsapparater være brakt på markedet. De er fremstilt i nært samarbeid med Siemens og vi kan love et apparat av høy kvalitet. Vi kommer nå med et apparat med 53 cm (21") bildeskjerm, en størrelse som er blitt stadig mer populær. Det leveres etter ønske som bordmodell, med ben eller med trillebord. Vi regner med en skarp konkurranse allerede i 1960, idet det ser ut til at det blir markedsført opptil 70 000 apparater, mens det neppe er marked for over 50 000, selv med den mest optimistiske vurdering.

Som det fremgår har vi engasjert oss meget sterkt i fjernsynsutbyggingen i Norge, så vel på studio- og sendersiden som på publikumssektoren. Det er et meget interessant område, ikke uten en viss spenning. Man griper seg ofte i å se mer på den tekniske kvalitet enn selve programmet.

Så står det bare tilbake å håpe at fjernsynets programmer skal bli interessante og aktuelle. Det vi har sett i den senere tid lover godt for fremtiden.

Om bøker.

De er lønnlige livsledsagere som århundrer har sendt meg fra alle kanter av verden. De stiller slett ingen fordringer, en krok i min ringe bolig er nok til å huse dem. De adlyder meg, er alltid for hånden, kjeder meg aldri og trekker seg tilbake når det passer meg og kommer til meg igjen på mitt minste vink. De taler til oss, gir oss råd og slutter seg til oss med inderlig og levende samfunnsfølelse.

Petrarca.

Tiden glir hen, lykken er foranderlig, sinnene forbitres, bånd som syntes å være uoppløselige sønderrives hver dag av misunnelse, av kappelyst eller lune. Men ingenting av dette kan forstyrre stille omgang som vi pleier med de største menneskeånd. De er gamle venner som aldri sees med nye ansikter, som er de samme i rikdom og armod, i glans og dunkelhet.

Macanlay.

Drømmen om Middelhavets strender

Fårikål uten pepper — kan du tenke deg det? Nei, det ville vel bli temmelig tamme saker, skulle en tro. Altså må det krydder til for å sette litt smak på det. Det samme gjelder i høy grad livet ellers også — som for eksempel en ferie. Den kan jo tas på så mange vis, og alle har jo forskjellige meninger om hva som er det beste. Naturligvis er en ferie i Norge like bra eller vel så bra som en i utlandet,

Il capogruppo.

men hovedsaken er at vi føler avkobling fra den vanlige tralt med noen uker for oss selv som vi kan gjøre hva vi vil med. Norges furete og værbitte landskap med høye fjell og store skoger — sjøen, midnattsolen, fiske og villmarksliv, det er herlig, men vi må ikke derfor glemme at verden er stor, og at den kan by på andre attraksjoner som kanskje overstiger hverdagens fantasi. Her er det at det fremmedartede krydderet kommer inn, den så nødvendige pepperen som setter prikken over i'en i fårikålen.

Den som har reist en del ute i det fremmede, vil alltid bære preg av det i tankene, han eller hun kan simpelthen ikke la være å drømme seg tilbake. Ofte kan det til og med sette seg fast like i hjertet, ja selv de mest tilbakeliggende, falleferdige og fattigslige steder en har vært på, vil vise seg romantiske og pittoreske i våre dagdrømmer — for ikke å snakke om de virkelig vakre og vidunderlige scenerier...

Ved: Il capogruppo Henning Goborg

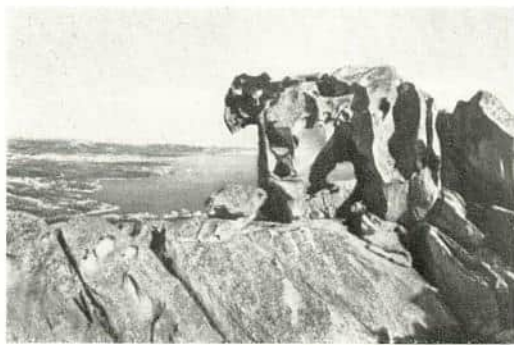
På vår innkjøpsavdeling har vi en slik globetrotter, og til tross for at denne avdeling vanligvis har meget arbeid å sysselsette ham med, kan han ikke la være å la tankene fare hundrevis av mil, for eksempel til en øde strand ved Tharros på Sardinia hvor i sin tid punerne og senere de gamle romere holdt til ved det krystallklare Middelhav. Ja, selv ikke 10 kolleger og deres 15 telefoner og 4 skrivemaskiner med den støy disse medfører, kan fravriste ham drømmen om Ile St. Marguerite utenfor Cannes ved Rivieraens strender, hvor de salte dønningers rislende lyder blander seg harmonisk med fjerne saxofoner og muntre pikers latter og kjelne stemmer, mens klosterklokkene over på Ile St. Honoré kaller de fromme munkene til bønn og meditasjon...

Eller den kvelden da det ikke var rom for ham i herberget, og han måtte snike seg forbi de bajonettprydede, mørkladde spanske grensevakter i Port Bou for å tilbringe natten under en stabel bredsporede jernbanehjul mens en slags små iltre mosquitos angrep uten stans, slik at håndleddene så ut som medisterdeig neste dag. Vel — neste dag var alt glemt, for da satte hundre nye inntrykk hverandre stevne i nordboens eventyrlystne sinn og natten tilbraktes sammen med persiske oljemagnater i Barcelonas nattklubber med champagne på bordet og hvirvlende skjørt og smettende kastanjetter brusende rundt ham. Neste dag ble hans enkle bagasje båret av ivrige araberspanjoler ombord under samba eller rhumba-musikk og plasert i 1. klasses luksusbåten til Mallorca. Da er det at man smiler litt underfundig ved sammenligningen ved å tenke på sine kår hjemme på Sandaker. Her har han egen stor lugar med eget bad og air-conditioning og en tjener med hvit vest til disposisjon, ... da er det hans tur til å trykke på knappen...

Ay, ay, caballeros y señoritas i Proton, drømme kan man gudskjelov gjøre så meget man vil og tenke på saker og ting og steder som er heller vanskelige å lansere hjemme. Litt merkelig er det naturligvis å ha sitt deilige luksusbærelse på hotellet i Barcelona med en telefon på nattbordet, for en kjenner jo ikke en sjel som en kan ringe til. Men om man for moro skyld blar i telefonkatalogen vil et kjent navn kunne finnes, nemlig firmaet Proton; men Proton i Barce-

Huset til Christofer Columbus i Genova.

Capo d'Orso (Bjørnekapp).

lona er sannsynligvis en liten frukt- og grønnsakbutikk eller grossist . . .

Tre herlige uker — de mest verdifulle ukene vi har i hele året — kan man tilbringe på den måten man føler seg best ved. De øvrige 49 ukene går som en drøm — og arbeidet også — når man bare har noe hyggelig å tenke på.

Arbeide ja, der sa vi det. Hvorfor ikke like godt arbeide i ferien også når arbeid og ferie kan gjøres til ett og samme begrep. Når en først er ute og reiser likevel og faktisk kjenner seg vel så godt hjemme der ute i det fremmede, da tar man på seg en reisevant og myndig mine og mønstrer på som reiseleder (capogruppo), og det er egentlig det denne historien skulle handle om.

På vårparten kom jeg (vel, det er lettere å gå over til jeg-formen) over en tiltrekkende artikkel i et tysk reisorgan. Der sto det *Sardinien, die schweigsame Insel*, en ganske betagende og merkelig nok upåaktet øy langt ute i Middelhavet med herlige strender med sand så fin som sukker, perlende friskt vann langt borte fra turistenes og bilistenes mas og jag. Sardinia er like stor som Danmark og har like vennlige mennesker. Det måtte vel være en deilig og schweigsam avkobling fra maset på kontoret, tenkte jeg, og utstyrt med 10 vakre piker og 5 karer heiste vi anker ved danskebåtens kai og satte kursen mot syd. Tilbake til *la bella Italia* for fjerde gang og likevel på et nytt og ukjent eventyr. Det var sjømannstreik i Italia på denne tiden, men intet kan stanse en italiener. Han lever alltid etter mottoet «bisogno provare per trovare» (det er nødvendig å prøve for å kunne oppnå noe). Et godt og brukbart ordspråk forresten. På grunn av streiken ble vi gående i Genova et par dager og vente i det uvisse. Det var en hyggelig by. Som de oppdagelsesreisende vi var måtte vi naturligvis besøke huset til vår kollega Christofer Columbus, som lå der nedgrodd av eføy og mose like ved siden av den gamle byporten med de to tårn. Hagen bak huset hans lignet en klosterhage med maleriske bueganger og pergolaer. For øvrig gikk det moderne livs pulserende biltrafikk og summende Vespaer forbi tilsynelatende uten å verdige dette stedet en tanke en gang. Det er slik her i verden — det som er bortimot hellig for ett menneske, er for et annet menneske en unyttig og stygg haug med stein.

Allora, intet kunne som sagt stanse en italiener, vi tok derfor en liten motorbåt ut forbi streikevaktene, til den store damperen, som i anledning streiken var plitt plassert slik at den ikke kunne bordes fra land. Etter et døgn under sardisk og italiensk sang, spill og dans på dekket gled vi majestetisk inn på havna (jeg hadde nær sagt lagunen) i Porto Torres. Og så begynte triumfferden. Folket i Porto Torres så ut til å vite om oss på forhånd. De tittet nysgjerrig

på oss og ropte: — I norvesi, i norvesi, og mørkhårede og mandelbrune unger stimlet sammen om oss og smilte på en måte som fikk oss til å føle oss velkomne blant øy-folket. Byens unge kavalerer fikk en velkjent glød i øynene, og gikk hjem for å skifte skjorte og dress, mens guttungene pekte på meg og ropte: — Il capitano. Jeg ble så forbløffet over denne nye og flotte titelen at jeg glemte nesten å ta av meg strømpene da jeg skulle styrte ut i vannet til en rask liten crawl. Og det var vann, gitt, som perlende salt champagne. Da jeg kom opp av vannet igjen var det stor sammenstimling av folk inne på land. På mindre enn 5 minutter hadde 50 atletiske, brunbarkede herrer omringet våre piker som ble omfattet med en nesten ubeskrivelig interesse. Du verden, det er nesten mindre farlig å tenne bål i et ammunisjonslager eller på en bensinstasjon enn å ha med seg 10 lyshårede eller blåøyde norske piker i Italia. De unge herrer der nede kan sine ting, og de nøler ikke. Livet er til for å leves og nytes — det er like nødvendig for en italiener som mat og luft. I løpet av 5 minutter innleder han et bekjentskap på en måte som ville stille en forfatter av 333 regler for takt og god tone fullstendig i skyggen. Når man dertil tar med den kjensgjerning at en sarder (innbygger på Sardinia) er en blanding av det beste i italienerne og det beste av spanjolene pluss litt fønikisk og arabisk innslag i århundrenes løp — så får vi en herlig frisk type som har spanjolenes verdighet og grandezza og italienernes humor, vitalitet og livsglede og den samlede skjønnhet. I 300 år hersket spanjolene på øya, og de har satt et preg på folket som skiller dem ut med fordel fra andre italienerne.

Vi var den første organiserte gruppereise for turister som har kommet til Sardinia etter krigen, og alt ble gjort for at vi skulle like oss. Om kvelden var våre folk gjester hos innbyggerne i Porto Torres, som spanderte drinker på oss, og dansen gikk lystig. Den frihet som de norske piker kan nyte, gjelder ikke for deres italienske søstre, så de norske herrene har ikke på langt nær så meget glede av de italienske pikene, men folkelivet i seg selv er jo morsomt.

Dagen etter møtte en mannsterk delegasjon fra pressen opp og tok oss med på en dagstur med en fiskerbåt med latinerseil, og resultatet var en stor artikkel i «L'Informatore del Lunedì» med en mengde bilder, særlig av pikene, og en hyggelig omtale om *i bionde «vichinge»*, som hadde reist «fra de norske fjorder til den antikke strand ved Tharros». Ja, nå følte vi oss virkelig som oppdagelsesreisende. Allerede før vi vasset i land følte vi at vi nærmet oss hellig grunn. En gang i tiden hadde det vært en by på 20 000 innbyggere ved disse herlige strender. Jeg kunne tydelig se for meg hvorledes tempelsøylene en gang i tiden spilte seg i det

Soloppgang ved sardisk grotte.

«Nuraghes». Urinnbyggernes boliger på Sardinia.

Typisk landskap på Sardinia.

samme klare vannet, og romere i flotte togaer vandret på sine sandaler til romerbadet, som fremdeles sto her med grunnmuren og dampkanalene under gulvet. — Professore, roper plutselig fotografen til meg. — Professore, her har vi et romerbad, circa 2000 år gammelt. — Professore, tillater De at jeg tar bilder av Deres piker her i badet til bruk i min avis? Ja, naturligvis, hvorfor ikke? Italieneren fornektet seg ikke; selv her på vitenskapelig og kulturell grunn tenker han ikke på annet enn piker. Vel, tro ikke derfor at jeg har tørket inn til en tørr vitenskapsmann — en forskrudd professor blant gamle tempelruiner, nei, jeg deler nok hans interesse i høyeste grad, men akkurat her kunne han vel knipse litt mer diskret. Årsaken var naturligvis den inngrodde sardiske høflighet — alt måtte godkjennes av capogruppo!!

Et par hundre meter lenger ut på odden blant gamle sarkofager og forrevne klipper besøkte vi noen fattige fiskere. Hele odden var full av palmebladhytter i samme stil omtrent som på sydhavsøyene, og sannelig kom ikke muskelfagre, høyreiste unge menn ut til oss og overrakte med den selvfølgeligste verdighet pene stråhatter til noen av pikene. En behøver altså ikke reise hele kloden rundt for å oppleve en sydhavsøy.

Men Sardinia har også sine særegne severdigheter. Det finnes for eksempel flere tusen nuraghes. Det vil si en slags underlige runde tårn, som er bortimot 4000 år gamle, eller mer. Ingen vet med sikkerhet hvem som bygde dem, men man går ut fra at det var menneskeboliger og delvis templer. Det finnes nemlig ikke skrifttegn noen steder i forbindelse med disse, bare en hel masse underlige bronsefigurer som vitner om høy kultur, krigere, båter, guder med fire øyne og fire armer etc. Ellers har Sardinia en mengde grotter og dryppsteinshuler og fjell og klipper i de underligste formasjoner. En av dem ligner akkurat på en stor fortidsbjørn. Den er plasert på Capo d'Orso — Bjørnekapp.

Så synker solen som en glødende kjempeappelsin i havet og kaster sitt skjær over palmehytter, tårn og ruiner og over en flokk enkle, kanskje fattige, men sikkert lykkelige mennesker på stranden, som synger fra hjertet:

... ciao, ciao bambina

un bacio ancora — e poi per sempre ti perderò ...

(Adjø, min pike, et kyss igjen — og kun fordi jeg vil miste deg ...)

At kveldsmåltidet smakte etter en slik tur, er vel nesten ikke nødvendig å si, men det må nevnes at italiensk mat er god vanligvis. De varierer kanskje ikke så meget som vi. Det er gjerne enten buljong, grønnsaksuppe eller spaghetti

først. Siden enten kjøtt eller fisk — alltid stekt i olje med grønnsaker til, — og så frukt og ost. Dertil kommer deilig vin, eller øl. Dette er den mest alminnelige, folkelige maten, men det finnes naturligvis hundrevis av lekre ting så som frutta di mare, blekksprut, zucchini — en slags grønnsak med kjøtt inni og meget mer.

Neppe har en fått i seg maten før de unge kavalierer møter opp for å spille og syng for oss — det har sine fordeler å ha med seg damer. Badebuksen har byttet plass med en ulastelig flott italiensk dress, og en kritthvit skjorte dekker de atletiske kropper som har boltret seg i herlig vann på undervannsfiske hele dagen. Dette er virkelige herrer — ikke så sørgelig påvirket av det dårligste fra USA. Ingen har klærne slengende på seg, ingen har pjuskete andrompehår med bust foran og barter rundt ørene. Ingen banner og er slengete og sleivete med halvt annselig, halvt frekt oppsyn, slik som de typene vi møter på gatene hos oss. Nei la oss ignorere disse våre sørgelige utslag av barskhets og mangel på oppdragelse. Disse finnes ikke i Italia, og det er grunn nok til å reise dit.

På mitt forslag om det var mulig å *ballare qui*, vokste begeistringens crescendo. Ballare (danse), det er som et magisk ord der nede. Det var vel nesten utrolig — reiselederen selv hadde foreslått dans!! Jeg har aldri fått så hjertelige tegn på popularitet noen gang som da, og ett minutt etterpå var huset forvandlet til en folkefest, mens landsbyens koner og småbarn sto tett utenfor og stirret på oss.

Ellers ble pikene buden ut både om dagen og kvelden på turer i båt, bil, dans, fest, eller bare et hyggelig lite delikatessemåltid her og der. Men alltid kom herrene til il capogruppo for å få tillatelse, og de holdt alltid avtale. Nøyaktig på klokkeslettet leverte disse galante karer pikene tilbake. Og enda sier folk her oppe at sydlendingene er upålitelige. Jeg vet ikke noe mer usant og urettferdig enn en slik påstand. Likeledes sies det at italienerne og spanjolene er dovne. Langt ifra — de som har lansert en slik usannferdig påstand har vært usigelig dumme, og like uforstandige er de som sier det nå i våre dager. Saken er at de arbeider mye mer og mye lenger der enn her — for bare en tredjedel av den lønnen vi har. Årsaken til feiltagelsen er den at det er mye arbeidsledighet, og det kan vel ikke disse misforståtte folk noe for. Dertil kommer siestaen midt på dagen. Men ville du heller arbeide fra 8 om morgenen til 20 eller 21 om kvelden og sove midt på dagen? Nei — det ble ikke stort fritidsbeskjeftigelse da! Som eksempel på arbeidstempo og arbeidsglede kan jeg nevne kelneren på «Trattoria degli Amichi» i Cagliari, Sardinia. Han serverte 30 mennesker

samtidig 3 retter med drikkevarer og innkasserte pengene — alt på 1 — én — time. Det finnes ikke én kelner i hele Norge som kunne klare det tempoet. Dertil var han hyggelig, morsom og oppmerksom. Hvor mye driks tror du han fikk? Kanskje 5 kroner. Han løp som en maratonløper, det var 30°C utenfor restauranten, og brølte ordres i ett sett og serverte og bar ut igjen alt sammen — ikke hjelp i det hele tatt. Ikke noe mumlig om: — Det er ikke mitt bord . . . , eller noe slikt surt noe som vi finner daglig.

På toget sydoover til Cagliari, Sardinias hovedstad, reiste passasjerene seg og overlot plassene sine til oss for å vise hvor velkomne vi var, og for at vi skulle få se deres kjære øy fra vinduene. I Cagliari møtte selveste turistsjefen opp, den lokale Alfild Hovdan, bortsett fra at han her het advokat Azeri. Han stilte 2 sekretærer til vår rådighet, som fulgte oss hele dagen for å oppfylle alle våre ønsker. Om dagen badet vi, og kveldene gikk til selskapeligheter. Turistsjefen arrangerte en stor middag i statens turistrepresentasjonshytte oppe i fjellene. I fem biler suste vi opp dit hvor sarderne ellers drar på villsvinjakt. Ved rattet i vår bil satt turistsjefen, som sang sardiske sanger av full hals. Hans kvinnelige sekretær Maria Cascu satt ved min ene side og konverserte om verdenshandel og «stoccafisso» (stokkfisk) fra Norge — hun var riktig søt, men jeg hadde jo min reiselederfrue med, og jeg greier meg lenge med den medbrakte romantikk. For Maria derimot var det en annen sak, for de italienske kvinner har det ikke på langt nær så fritt som gutta, men det ble jo en svingom eller fire med henne også, og det satte hun visst pris på for herrene der nede pleier ikke å danse så «figurativo» som vi danseløvene fra Kontinentet. Nei, de sydlandske signores foretrekker nok heller litt stille kos under en måne som glitrer i havet, mens de hvisker de vakreste ord de kan huske inn i hennes øre eller synger sakte:

. . . Mille violine suonate dal vento
tutti colore dell'arcobaleno
vanno fermare di pioggia d'argento
ma piove, piove al nostro amore . . .

(Tusen fioliner lyder i vinden, alle regnbuens farger går for å slukke sølvregnet, men det regner, regner på vår kjærlighet . . .)

Og inne i den storslagne turisthytta, som var bygget i sardisk stil, med villsvinskinns og andre trofeer på veggene og flott spansk smijern og annen raffinert pynt, festet alle de hyggelige honoratiorene sammen med våre folk. Og så maten da, her oppe var den enda flottere enn noe annet sted. Vi kunne fråse i hare, ørret, fasan med mer og viner som var helt eventyrlige. Våre smaksorganer og øvrige sanser følte seg nesten som Jeppe i baronens seng. Vel, tenker du kanskje, dette var bare turistpropaganda, laget spesielt for å trekke turister til Sardinia. Til det må jeg svare både ja og nei. Saken er den at hvem som helst kan i grunnen være med på det samme, bare med den forskjell at for oss ble det gratis. Folket er slik der og andre steder i Italia. Om du ikke akkurat blir tatt vare på av turistsjefen og de andre store gutta, så vil folket være det samme — så herlig fri for komplekser, sjenerthet og det tykke skall som vi hyller oss inn i her oppe.

— Nuraghene gamle øy ligger der fremdeles bred og trygg, alltid parat til å ta imot nye invasjoner. — Nå er det turistenes tur til å oppdage øya hvor innbyggerne speider tenksomt utover havet som i sin tid brakte deres forfedre

spanierne, karthagerne og romerne dit, men når for eksempel Salvatore på Tharros nå stirrer utover havet, tenker han kanskje like gjerne på den blonde Petra fra Toten og Pietro tenker kanskje på Ragnhild som hadde de blåeste blå øyne, like fjerne som et uskyldig lite tjern langt oppe i de nordiske skoger . . .

Siden kunne hverken Romas 2000 år gamle minnesmerker eller Wagners opera «Lohengrin» i Terme di Caracalla oppveie Sardinia. Jeg leste en gang en bok som het «Lykkelig den som finner sin øy». Det er noe eget ved slike øyer. Man kan merke noe av det samme i England, Skottland og Irland, men i enda sterkere grad med Middelhavets strender . . .

Hvorfor

ringer de ikke?

Er det noe som kan ta knekken på ens nerver, så er det Oslotelefonen av og til om formiddagen. Å få summetone er ikke alltid så enkelt, og er man så heldig å få den, er det som regel opptatt dit en skal — eller så er vedkommende en skal snakke med ikke til stede. Er han til stede risikerer man slikt svar: — Javel, joda, jeg kjenner saken, men jeg må finne frem papirene så det blir litt lenge å vente for Dem. Vel, jeg ringer Dem i løpet av fem minutter.

Tilfreds med dette legger man mikrofonen på og ringer til neste, og ved et slumpetreff treffer en rette vedkommende.

— Goddag, goddag, sier mannen. Men, men, jeg har en riks i den andre telefonen, så jeg ringer Dem tilbake straks jeg er ferdig med den.

Vel, ingen ting å gjøre ved det. Man setter seg til å arbeide i den lykkelige forvisning at saken er biff og at disse herrer ringer om noen minutter.

Tiden går som kjent veldig fort, og før man vet ord av det er det gått noen timer, og kontortiden er snart slutt. Men de som lovet å ringe, har jo ikke ringt, og plutselig husker en at sakene må ordnes, det haster. Så er det da å ta telefonen igjen og spørre etter karene som lovet å ringe.

Treffer man dem svarer de alltid: — Ja, nå sto jeg akkurat på farten til å ringe Dem, så jeg har ikke glemt det.

Men det er det de har. De må ha glemt det, ellers ville de naturligvis ringt. Hvorfor i all verden kan ikke folk ringe opp igjen når de har lovet det. Og så svare når vi må ringe på ny:

— Jeg har ikke glemt Dem.

Visst har de så, eller de gidder kanskje ikke å ringe, for de vet vel av erfaring at vedkommende alltid pleier å ringe på nytt.

Ko.

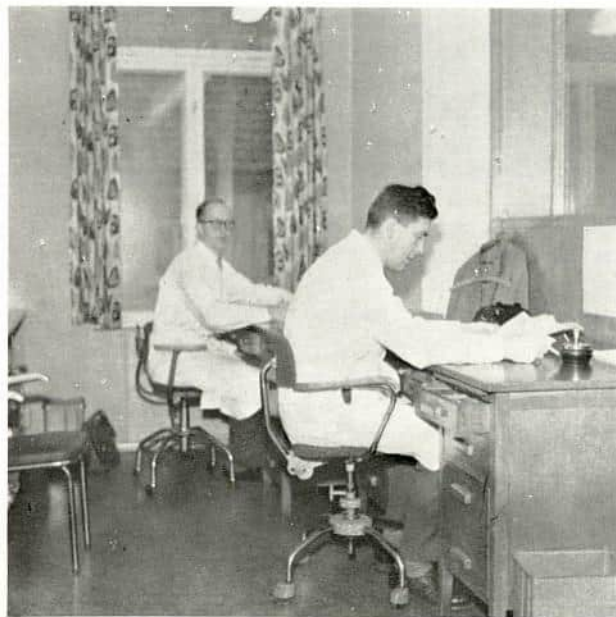
Vår nye hullkortavdeling

Når en Proton-funksjonær som ikke har vært i Amtm. Meinichs gate 15 på en stund, tar en tur med «Blåbussen», stiger opp den brede trapp og inn i resepsjonen i II etasje, er det et par nye inntrykk å fange inn: Her er større plass, men mindre glass enn før — og her er sånn en merkelig dur i luften. Når vedkommende av nysgjerrighet etter å finne ut hvor lyden kommer fra nærmer seg den nye tette veggen, ser han en dør med den vennlige påskrift: «Hullkortavdelingen — Adgang forbudt». Han tar allikevel sjansen på å tre innenfor, og oppdager årsaken til støyen: Et hullkortanlegg i full drift. Her står en stor maskin midt på gulvet i ferd med å skrive et eller annet på formularer i lange baner, og langs veggene står 5 noe mindre maskiner. Fra et rom innenfor en glassvegg knitrer det som maskingeværild fra 4 andre maskiner.

Hva er det egentlig som foregår her? Og hva menes med hullkort? La oss se litt på hullkortet og følge det på dets anstrengende vei gjennom maskinene.

Av ordet hullkort fremgår at det må være kort med hull i, og det er ganske riktig, men det er ikke vilkårlig form og størrelse på hverken kortene eller hullene. Hos oss bruker vi IBM-system med kort av standard format ca. 8×19 cm. Hullene som blir stanset i kortene er bare 1×3 mm store og kan plasseres i 12 forskjellige «posisjoner» i høyden og 80 «kolonner» i bredden. Det er forskjellig farge og «feltinndeling» på kortene alt etter hvilken type det dreier seg om. Vi har f. eks. røde kundekort med felt eller rubrikker for bl. a. kundenummer, navn og adresse, og gule varekort med felt for varenummer, navn, mengde, pris, rabatt, nettobeløp og en rekke andre opplysninger. Hittil har vi 7—8 ulike typer kort som kommer fra IBM's korttrykkeri pent stablet i esker à 2000 kort, og etter bruk blir arkivert på loftet noen år, for til slutt å bli solgt til Brødrene London for 22 øre pr. kg.

Første stasjon for hullkortene er puncherrommet, hvor 4 smilende damer med fart i fingrene betjener to hullemaskiner og to kontrollmaskiner. Her blir opplysninger fra forskjellige bilag, f. eks. lagerordrer, hullet i kort som så blir kontrollhullet før de sendes

Haugaard og Skodbo's kontor.

videre. Punchingen er det grunnleggende trinn i enhver hullkortrutine, og arbeidet krever stor nøyaktighet og konsentrasjonsevne. Maskinene er helt moderne med helautomatisk kortfremføring og et tastatur omtrent som på en elektrisk skrivemaskin. Anslaget er fjærlett, men når en tenker på at en øvet punchedame presterer mellom 8000 og 12 000 slike anslag i timen, forstår en at her må energi til.

Vi går videre i hullkortveien og stanser litt ved plukkarkivet som ligger innenfor puncherrommet. Det består av tre plukkebord fulle av kort som står på høykant i grupper med skillekort imellom. Her er kundekort ordnet etter kundenummer, varelinjekort for Osram-fakturering etter lampetype og ordrekort eller referansekort som er arkivert etter agentenes navn. Hensikten med plukkarkivet er at en skal kunne plukke frem kort som har flest mulige opplysninger forhåndshullet, f. eks. for kundekort: Kundenummer og -navn, adresse, betalingsbetingelser, faktureringssted og antall eksemplarer som ønskes av faktura. Både kundekort, varekort og ordrekort er ved hjelp av en bestemt maskin reproduisert i et antall som varierer med behovet. De førstnevnte blir satt tilbake i plukkarkivet etter bruk, mens de to andre typer blir forbrukt idet de tilføres variable opplysninger som f. eks. fakturanummer, antall og rabatt når de passerer punchemaskinene etter fremplukking.

Av Tor Haugaard

Fotos: Erik Nordberg.

Hovedmaskinen, tabulatoren.

Fra venstre: Marit Flatli, Eva Marie Rund, Kirsten Bauer og Randi Watnås.

Og så er vi tilbake i maskinrommet hvor de store hullkortmaskinene holder til og blir «kjørt», foret og stelt av Bjarne Skodbo. I disse maskinene blir hullene «avlest» eller rettere sagt avfølt ved hjelp av børster som ligger an mot strømførende valser. De impulser som oppstår ved avlesningen føres gjennom ledninger til de forskjellige enheter i maskinene som f. eks. skrive-, regne-, lagrings- eller punche-enheter. Og her er det fagkunnskapen kommer inn i bildet. Det å styre maskinene skjer ved hjelp av koblingstavler, såkalte «pluggbord», med en hel masse hull og ditto ledninger eller plugg. En eneste liten plugg kan være avgjørende for om maskinen gjør de ønskede operasjoner eller ikke.

Maskinene blir matet med hullkort, og enkelte av dem fordøyer kortmassen fort mens andre trenger litt lenger tid. Sortererene er av de raskeste og klarer opp til 650 kort i minuttet. Denne maskin er forresten enkel å betjene da den ikke har pluggbord, men kun en børste som kan innstilles på den kolonne kortene skal sorteres på. Her kan vi få sortert kort i nummerorden eller skilt ut kort med bestemte nummer, og den er også utstyrt med telleverk for antall kort som passerer gjennom maskinen.

Den neste maskin vi ser litt på er en collator, eller på norsk: Kortvelger. Hastigheten på denne er opp til 450 kort i minuttet og den brukes for all slags automatisk velging av kort, enten for utplukking eller for sammenblanding. Når en f. eks. ønsker å blande sammen to bunker kort, kan en samtidig få skilt ut kort fra den ene eller begge grupper som ikke har tilsvarende kort i den andre bunken. Under samme gjennomkjøring kan en også kontrollere rekkefølgen i den

ene bunken og dirigere maskinen til å stoppe ved eventuelle feil.

Så kommer vi til en forholdsvis liten maskin som kalles oversetter. Den leser av opplysninger som er hullt i kortene og skriver dem med vanlige trykte bokstaver langs kortenes overkant. Det kan skrives på to linjer, med 60 bokstaver eller tall på hver linje. Hastigheten på denne maskin er så vidt beskjedne som 60 kort pr. minutt. Ved hjelp av koblingstavler kan en få hvilken som helst kombinasjon av opplysninger ved oversettingen.

Vi går litt videre og stopper ved en maskin som står og maler omtrent som en stor kvern. Det er en reproducer, eller for å si det lettvis: Automatisk reproduserende og skrivende hullmaskin. Styringen av denne skjer også ved bruk av pluggbord, og hastigheten er opp til 100 kort i minuttet. Som navnet antyder kan vi med denne maskin få kopiert kort i ønsket antall og samtidig eventuelt få skrevet et tall på 8 siffer på tvers av kortet, noe som vi bl. a. bruker for kundenummeret i kundekort. Opplysningene leses av fra såkalte masterkort og kan om ønskes hules i andre felter i de nye kortene. Maskinen er utstyrt med en kontrollinnretning som gjør det mulig å sammenligne hullene i de nye kort mot de gamle. Ved eventuelle feil stopper maskinen automatisk. Reproduceren brukes også som sumpunch tilkoblet tabulatoren f. eks. ved fakturering, og en kan derved få punchet sumkort som inneholder alle opplysninger for hver faktura som blir fremstilt. I det hele tatt er dette en allsidig maskin som er uunnværlig i det daglige arbeid i hullkortavdelingen.

Maskinens «grå celler».

Så prøver vi en gang til.

Når vi går videre til kalkulatoren, legger vi merke til at den arbeider stille og rolig i forhold til de andre maskinene. Hastigheten er øyensynlig ikke imponerende, men ikke desto mindre gjør den et respektabelt arbeid. Det fremgår av navnet at den har noe med kalkulasjon å gjøre, og det er ganske riktig. Den behersker alle fire regningsarter og brukes hos oss bl. a. til å regne ut nettobeløpet og selvkostbeløpet for hver post i fakturaene. Kalkulatoren leser av tall som er huller i kortene, bruker tallene i de regneoperasjoner den er «plugget» til å utføre og huller resultatene i de kolonner i kortene som ønskes. Ved en ny gjennomkjøring kan vi få automatisk kontroll av utregnede resultater og få merket eventuelle feilkort med et hull i en bestemt posisjon, eller dirigere maskinen til å stoppe ved feil. En annen finesse er at vi kan få automatisk forhøyelse av produktene etter vanlig regel.

Den siste maskin vi ser litt nærmere på er den som regnes for hovedmaskinen i vårt hullkortanlegg, nemlig tabulatoren. Det er en skrivende og regnende maskin som ved hjelp av hullkort fremstiller oppgaver med både alfabetiske og numeriske opplysninger. Den kan skrive detaljer fra hvert enkelt kort eller kjennetegn og summer for grupper av kort, alt etter hva vi har koblet på pluggbordet. Skrivning av hvert enkelt kort skjer med en hastighet av 80 kort pr. minutt, og økes til 150 kort i minuttet ved skrivning av bare summer. Maskinen har 80 regneverksposisjoner og 88 tystemper, hvorav 43 er både alfabetiske og numeriske. Som tidligere nevnt bruker vi den bl. a. til å skrive fakturaer, og den er da koblet sammen med sumpunchen (reproduceren). Det er ganske imponerende å se tabulatoren i arbeid, da skrivningen av alle bokstaver og tall på en linje skjer

samtidig, hvorefter den rykker frem til neste linje. Ved hjelp av en påmontert automatisk formularfremskyver som styres av et papirbånd med hull i bestemte posisjoner, får vi maskinen til å rykke frem f. eks. fra navnefelt i en faktura til varelinjefelt og videre til den bestemte rubrikk hvor summen ønskes skrevet. Deretter skyver den formularene frem til neste fakturasett og fortsetter skrivingen. Hvis en side er fullskrevet, rykker den frem til første varelinje i neste formular. Vi bruker vesentlig sammenhengende formularer på tabulatoren, men det går også an å mate inn enkle ark, noe som vi benytter ved skriving av stensiler for omsetningsstatistikk.

Med dette hullkortanlegg vil vi i første omgang utføre følgende arbeidsoppgaver:

- Ajourføring av kartotek for hovedlager.
- Fakturering av lagerleveringer.
- Fakturering av Osramlamper.
- Fremstilling av fakturajournaler.
- Fremstilling av månedlige oppgaver over bl. a. lageravgang, omsetning og selvkostende.
- Fremstilling av månedlig omsetningsstatistikk.
- Fremstilling av kvartalsvis kundestatistikk og agentlister.

Det er et faktum at overgang til hullkortrutiner krever et stort arbeid og en relativt lang innkjørings-tid, men etter hvert som det daglige arbeid i hullkortavdelingen kommer i god gjenge, vil det sikkert vise seg å være ledig maskinkapasitet for utførelse av andre oppgaver som egner seg for hullkort.

Vi må se det som en fordel at maskinene overtar mer og mer av ensformig rutinearbeid i kontoryrket, og jeg vil uttrykke håpet om at hullkortanlegget vil vise seg å være til gagn for både firmaet og de ansatte.

Fra anleggsfronten

Et av de store utenbys arbeider vi har for tiden, er lys-, varme- og motorinstallasjonene ved Titania's nye grube og oppredningsverk på Tellnes og i Jøssingfjord.

Ved Tellnes finnes det rike forekomster av ilmenitt-holdig malm. Ilmenitt er et mineral som inneholder titan. Dette metall brukes i form av oksyd for det meste i pigmentindustrien. I den senere tid har en også fremstillet det rene metall titan, men foreløpig er fremstillingen for kostbar til å være lønnsom. Metallet har imidlertid mange meget fordelaktige egenskaper: vekt ikke stort mer enn det halve av stålet, det har stålets styrke og seighet og er dessuten meget korrosjons- og varmebestandig. Den dag en kan fremstille metallet regningssvarende, vil kanskje titan bli like utbredt som aluminium er i dag.

Tilbake til ilmenitten, ilmenittkonsentratet som leveres fra Titania A/S inneholder ca. 44 % titanoksyd, TiO_2 . Titania's andel i verdensproduksjonen er i dag ca. 10 %, 225 000 tonn pr. år.

Produksjonen ved det nye anlegget vil i første omgang bli vel 300 000 tonn pr. år. Ved full utbygging kan produksjonen komme opp i 1 mill. tonn pr. år.

Ved siden av produksjonen av ilmenitt utvinnes også som biprodukt vesentlige mengder magnetitt (magnetisk jernoksyd).

Anlegget, som nå er under bygging, kan i grove trekk deles opp i fem hoveddeler: Dagbrudd, grovknuseverk, mølle- og finknuseverk, flotasjonsverk og tørkeanlegg.

Malmen brytes i dagbruddet og transporteres med spesialbygde trucker frem til grovknuseren, hvor de store malmblokkene knuses til klumper på størrelse

av en knyttneve. Fra grovknuseren transporteres malmen på et belte gjennom en 300 m lang fjelltunnel frem til mølle- og finknuseverket, hvor den ytterligere blir malt og knust.

Den fine massen som under malingen er blitt tilsatt vann, føres i rør ned til flotasjonsverket. Her blir ilmenitten og magnetitten skilt samtidig som en del av de uønskede bergarter fjernes. Fra flotasjonsverket føres ilmenitt- og magnetittpulpene gjennom hver sin rørledning ned til tørkeanlegget ved Jøssingfjord. Hver av rørledningene er 3,5 km, hvorav 3,1 km er forlagt i tunnel. I tørkeanlegget blir produktene, som navnet tilsier tørket og siden lagret i store siloer. Det er foreløpig sprengt ut to siloer i fjellet; den største, som skal være for ilmenitt, er 130 m dyp og 15 m i diameter, volum 18 000 m³.

Fra bunnen av siloene transporteres produktene på belter frem til skipningshavnen i Jøssingfjord.

10 270 m tunneler og stigorter, ca. 100 000 m³ utsprengt fjellmasse.

Anleggsomkostningene er beregnet til ca. 85 mill. kroner, hvorav den elektriske delen utgjør ca. 8 mill. kroner.

Noen data for det elektriske anlegg vil kanskje også være av interesse. Ved første byggetrinn installeres 2 stk. transformatorer à 8,5 MVA (60 kV/3 kV/0,5 kV), hvorav den ene vil stå som reserve. Men det er ytterligere plass for en tredje transformator, slik at den samlede transformatorkapasitet vil bli ca. 25 MVA. I første omgang blir det installert ca. 500 motorer med ytelse fra 900 til 0,1 kW, og det vil gå med ca. 50—60 000 m kabel.

— — —

En del av Tellnesanlegget.

Mølle- og finknuseverk. Flotasjonsverk.
Mølle- og knuseballen.

Tippeoppmann A. Kristiansen smiler fornøyd, for bordet bugner av sedler!

A propos, det er ikke bare anlegget som har store dimensjoner, selv tippepremiene på de kanter er store. Like før jul vant våre montører 25 000 kroner som resultat av 12 rette. Riktignok var det syv karer som måtte dele, men det ble likevel en fin julegave. De heldige var T. Ekbråten, A. Kristiansen, Sv. Kristiansen, F. Mobæk, M. Mortensen, E. Stensvold og E. Vold.

Hay.

En amerikansk dame ble innkalt for å sitte i en jury. Hun svarte at da hun var sterk motstander av dødsstraff ville hun ikke motta et slikt verv.

Dommeren tok til å overtale henne og sa:

— Dette gjelder en sak hvor en kone har saksøkt mannen sin fordi hun ga ham 500 dollar til forskuddsbetaling på en pelskåpe, og han tapte alle pengene i kortspill.

— Jeg vil gjerne sitte i den juryen, svarte damen fort.

— Kanskje jeg tar feil når det gjelder dødsstraff likevel.

Dansk

Fra den danske avis Elektriciteten sakser vi følgende som vi gjengir på originalspråket:

Spænding, svingninger og stegt æl.

Uglev Elværk forsyner foruden byen også store dele af omegnen med strøm, mod øst helt ind til Jegindø og mod syd både Oddesund by og Oddesundbroen. Det sker gennem et 60 km langt ledningsnet ved 2×220 volt, og det har, med et stærkt stigende forbrug, voldt bestyrer Nielsen mange kvaler at holde strømmen helt stabil så langt ude.

De, der en aften har spist rød Aalborg og drukket stegt æl — undskyld, omvendt — derude i den berømte, hyggelige og meget besøgte Tambohus Kro, ved Limfjorden og Jegindøvejen, og hvem har ikke det, har vel også lagt mærke til det elektriske lys, der i perioder kunde svinge op og ned, lige fra fuld styrke og helt ned, til det omtrent faldt sammen med de 45 pct., der stod stemplet på ælborgflaskerne.

Dette kunde, da limfjordsæl som bekendt ikke er selvlýsende, godt virke lidt generende, men kun i begyndelsen, indtil man kom lidt længere hen på aftenen og fandt ud af, at der ligesom bestod et vist forhold mellem lys og flaskestyrke, noget i retning af det, man kalder synkronisering. Det virkede sådan, at lyset allerede ved den anden snaps, ved de 90 pct., blev meget kraftigere, og at det ved den tredje, de tre gange 45, nærmest blev til overspænding. Da vi var kommet så vidt, mærkede vi ikke flere svingninger den aften, ikke i lyset da.

Det var dejligt, men det er jo en lidt dyr måde at stabilisere på, og værkets bestyrelse, som længe har været klar over, at der her var et problem, og at noget måtte gøres for at forbedre strømforsyningen, har da også valgt en bedre og mere tidssvarende løsning.

Den har, efter grundige undersøgelser og efter forhandlinger til mange sider, sidst efter rådslagning med civilingeniør K. Højberg, København, nu købt et 100 kilowatt I. K. Silicium ensretteranlæg, der skal opstilles mellem værket og Tambohus. Derved vil man opnå, ikke alene at værkets østlige forbrugere får fuld og stabil strøm, og at værkets maskiner, som er på topydelse, aflastes, men også at man for i hvert fald mange år sparer forbrugerne for den dyre omlægning til vekselstrøm. Hvis alt går efter forventning, oprettes nok et lignende anlæg mod syd.

S. L.

En elegant herre henvender seg til ekspeditøren i et stort magasin og leverer ham en liten pakke.

— Vil De være så vennlig å rense og presse disse slipsene for meg, og etterpå legge dem i pene presangesker.

☆

Lommeboken hans var likeså tom som en skittentøypose i en nudistleir.

☆

En engelsk dame inviterte en fattig student ut til en flott middag med champagne, kaffe og likør etc. og etterpå gikk de i teatret. Dagen derpå fikk hun skrupler på grunn av dette og fortalte en prest om det.

— Vi hadde champagne og likør etterpå. Gjorde jeg noe galt?

— Husker De ikke det? svarte presten.

Litt om arbeidsglede

Meningen med denne artikkelen er å fortelle litt om de mulighetene man har på et arbeidssted til å skape virkelig arbeidsglede.

Det er et ytterst interessant emne, og det er et spørsmål med uendelig mange momenter. Men skal vi prøve å samle dem i noen få hovedgrupper, kan vi komme frem til følgende: Der må være en gjensidig forståelse mellom dem som arbeider sammen. De som yter en god innsats, skal også få anerkjennelse for det. Man skal ha respekt for hverandres arbeide, og for hverandres meninger.

Vi kan vel alle være enige om, at på de fleste arbeidssteder er det slik at lederen — eller sjefen, om man vil — øver en temmelig stor innflytelse på den ånd og atmosfære som hersker. Uhyre meget avhenger av den påvirkning som han øver på omgivelsene — på arbeiderne og funksjonærene — om han har evnen til å omgås folk i alminnelighet, og sitt personale i særdeleshet.

Det er sjefens personlige fremtreden som ofte er avgjørende for om resultatet av virksomheten skal bli godt eller dårlig — og her er det igjen et spørsmål om *tone*, og om form.

I all moderne næringsvirksomhet er det selvfølgelig samarbeid det kommer an på — og det er vel også de fleste klar over. Det er evnen til å finne dyktige medarbeidere, og det er evnen til å gjøre en selvstendig og ansvarsbevisst innsats til fordel for helheten.

Det er noe galt fatt med den leder, eller sjef, som finner det helt i sin orden at hele personalet, fra yngstemann til høyeste overordnede funksjonær, kritikkøst aksepterer alle hans beslutninger og direktiver. Og det er også noe galt med de medarbeidere som kan finne seg i å arbeide under slike forhold — hvor det ikke er den gjensidige respekt som hersker, men rett og slett frykt.

Sjefen må gå inn for å skape et godt tillitsforhold mellom seg selv og alle de ansatte i bedriften, uansett om han har et daglig samarbeid med dem, eller ikke. Sjefen skal være en overordnet man kan henvende seg til i gitte situasjoner, og ikke en fryktet mann som isolerer seg i fornem tilbaketrukkethet. Men på den annen side skal også de ansatte ha en naturlig respekt for sjefen. Man skal forstå at hans arbeid nødvendigvis må være av en litt annen karakter enn de fleste medarbeideres, og at tiden som regel ikke strekker til for ham til å vise like stor interesse for alt som skjer i bedriften.

Er den gjensidige respekt og forståelse til stede, går arbeidet så meget lettere, og det er også lettere å løse de små fortredeligheter som ikke er til å unngå på et arbeidssted.

Men arbeidsgleden er ikke bare betinget av forholdet mellom sjefen og medarbeiderne, og mellom medarbeiderne innbyrdes — det som kanskje teller aller mest, er naturlig nok forholdet mellom den enkelte og selve arbeidsprestasjonen. Og her kommer vi inn på spørsmål som er både interessante og aktuelle. Vi lever i maskinenes og automasjonens tidsalder, og vi kan gjerne innrømme at det i en viss grad har vært en belastning for arbeidsgleden å ta imot de mange moderne maskiner, selv om arbeidet i og for seg blir enklere. Vi kan med god grunn spørre om målet er å gjøre arbeidet så enkelt som mulig. Det er nemlig ikke alltid at enkelhet i arbeidsoperasjonene er et grunnlag for trivsel — i mange tilfelle kan vi heller si at det er omvendt.

Det er ganske illustrerende at undersøkelser som er gjort ved amerikanske og engelske bedrifter viser at det økonomiske utbyttet av arbeidet kommer som nr. 6 eller 7 i rekken av de faktorer som arbeiderne betrakter som de viktigste på arbeidsplassen. Det er et syn som bryter temmelig sterkt med den alminnelige oppfatning, og det er sannsynligvis mange som vil være uenige. Men det viste seg i de undersøkte tilfellene at man satte «sikkerhet for varig ansettelse», «mulighet for avvekslende arbeid», «mulighet for en jobb hvor man kunne arbeide selvstendig», «gode arbeidsforhold» osv. foran hensynet til det økonomiske utbytte.

Uansett hva man måtte mene om rekkefølgen av disse faktorene, er det vel grunn til å tro at de også her i landet spiller en langt større rolle enn man i alminnelighet tenker. Har vi først en jobb som vi trives i, og arbeider sammen med hyggelige kolleger, i en virksomhet hvor den gjensidige respekt er til stede, har vi lett for å betrakte disse godene som en selvfølge. Det virker inspirerende på oss, uten at vi tenker så meget på det, og vi føler glede ved en innsats som vi gjør, uten at vi går rundt og tenker på hvorfor vi har denne arbeidsgleden. Men om vi så en dag fikk valget mellom å beholde jobben eller ta en annen som var høyere betalt, men hvor vi på forhånd visste at disse viktige faktorer for arbeidsgleden ikke var til stede — ville vi ikke da betenke oss, både en og to ganger? Jo, det ville vi ganske sikkert gjøre.

Velferdspolitikken er drevet langt i mange bedrifter i dag, og det er gjennomført en rekke tiltak som tar sikte på å øke arbeidsgleden — like fra maling med friske farver i frokostrommet, til bygging av moderne arbeider- og funksjonærboliger. Her, som ellers i livet, er det noen som har gått foran og vist veien — og andre som følger etter, fordi de ser at disse tingene har en verdi som de tidligere kanskje ikke var oppmerksom på eller forsto rekkevidden av. Men vi må alltid ha klart for oss at disse velferdstiltakene er en ytre ramme — og at den virkelige arbeidsglede er noe som må skapes av oss selv. Det nytter lite om sjefen i bedriften går sterkt inn for å anlegge vakre hager rundt anlegget, hvis han skjeller og smeller overfor de medarbeidere som ikke utfører arbeidet nøyaktig slik som han forlanger. Det nytter ikke å sette opp et cppslog i bedriften om at «Fra 1. januar skal vi alle trives i jobben vår».

I altfor mange bedrifter er det slik at det er et visst spenningsforhold til stede mellom ledelsen og de ansatte — et spenningsforhold som godt kunne unngås, hvis man gikk mer inn for å forstå hverandres meninger og synspunkter. Ofte er det rene bagateller og prestisjespørsmål som blåses opp til store saker, og dermed har man striden gående. Det er ikke tvil om at arbeidsgleden ville bli større — både for ledelsen og for de ansatte — hvis hver enkelt sa til seg selv: Hva kan jeg gjøre for å skape en god atmosfære på

dette arbeidsstedet, og hva kan jeg gjøre for å øke arbeidsgleden — ikke bare for meg selv, men også for mine medarbeidere.

Tiden er slik i dag at det er all grunn til å gjøre en ekstra innsats for å komme gjennom vanskelighetene — sikre sysselsettingen, og skape et bedre grunnlag for konkurranse-evnen i de enkelte næringer. Og her spiller arbeidsgleden — samarbeidet, og den gode atmosfære — en langt større rolle enn de fleste av oss er klar over. Går det sportsånd i arbeidet med å overvinne vanskelighetene, og har vi det klart for oss at alle har en personlig innsats å gjøre — uansett om man er sjef eller læregutt, og uansett hvilken bransje man hører til — vil det gi samfunnet et ekstra tilskudd av friske krefter. Ikke så å forstå at man skal gå rundt og leke «være-glad-leken» — det klarer man allikevel ikke i det lange løp. Men begynn allerede i dag, og tenk nøye over om det er mulig å skape enda mer arbeidsglede på det stedet hvor du gjør din innsats, og la det ikke bli med tanken. Kom med forslag til dine medarbeidere, og diskuter de felles problemene. Det er utrolig hvor mange idéer som kommer opp, og hvor meget positivt det kan komme ut av en diskusjon om disse tingene. Vær litt mindre kritisk innstilt til medarbeidere og kolleger — og la oss ikke rasjonere for sterkt på ros og anerkjennelse. Men først og fremst: Vent ikke så meget av andre før du har prøvet å yte en positiv innsats selv!

(Fra «Trivsel»).

Referat fra møte i Bedriftsutvalget

1. oktober 1959

Til stede:

T. Dehli Jemtland

D. Waage

K. Astrup

N. Rolfsjord

S. Gjerkaas

P. Kjølstad

P. Krogstad.

Møtet ble holdt på Vegar Elektriske Fabrikk A/S, Tomter, og i tilslutning til møtet ble fabrikkens besikting under ledelse av siv.ing. Heggland.

1. Protokollen for forrige møte ble godkjent.

2. Dir. Jemtland kom kort inn på de økonomiske forhold for firmaet og vil i neste bedriftsutvalgmøte gi en mer omfattende oversikt, når mer aktuelle tall foreligger fra bokholderiet.

3. A/S Elektromed. Dir. Jemtland nevnte de år-

saker som lå til grunn for at A/S Elektromed ble stiftet. I det nye selskapet, som består av Christian Plesner, A/S Proton og det svenske firma Elema-Schönder AB, har vårt firma aksjemajoriteten.

4. Den nye overenskomst om produksjonsutvalg ble gjennomgått og A.-sirkulære nr. 4—1959: «Kommentarer til Overenskomst om produksjonsutvalg av 10.2.1959» ble lest opp. Selv om ikke Bedriftsutvalget direkte kommer i samme klasse som produksjonsutvalg, vil stort sett tallene om produksjonsutvalg også bli gjort gjeldende for Protons Bedriftsutvalg.

5. Ing. Rolfsjord leste referat fra siste produksjonsutvalgmøte for Prod.

6. Ledelsens erfaringer fra forsøksordningen med

fri annen hver lørdag for funksjonærene sommeren 1959 er ikke bare gode. Det gjelder spesielt de merkantile avdelingene, og vanskelighetene har vært spesielt store i juli, hvor de fleste konsentrerer sin ferie. På enkelte plasser har det ved denne ordningen ikke vært mannskap til stede for å ta seg av det løpende arbeid. Det er den alminnelige oppfatning at ordningen blant funksjonærene stort sett har vært populær. Ved senere anledning vil spørsmålet bli tatt opp til ny diskusjon mellom ledelsen og funksjonærene.

7. Produksjonsavdelingens erfaringer fra den innførte 45-timers arbeidsuke er gode. Så vel arbeiderne som fabrikkens ledelse er fornøyd med arrangementet, uten at man har kunnet måle ordningens innflytelse på produksjonen.

Installasjonsmontørene ville helst ha innkortet arbeidstiden hver dag i uken med ca. 1/2 time (istedenfor fri annenhver lørdag), men dette har ikke kunnet la seg gjøre p.g.a. at bygningsindustrien for øvrig har fri annenhver lørdag.

Ved lageret har arrangementet med fri annenhver lørdag skapt adskillige problemer for ekspedisjonen.

8. Eventuelt. Ing. Krogstad tok opp spørsmålet om spisesal i Rosenkrantzgaten 11. Det er for tiden ikke mulig å finne plass for en spisesal, og man kan ikke flytte flere kontorer opp til Meinichs gate p.g.a. plassvanskeligheter der. Ledelsen har tatt saken opp med de kommunale myndigheter og søkt om å få bygge på en etasje på indre gård, men dette er foreløpig avslått.

Etter besøket på Vegar la Bedriftsutvalget veien om Tegneby, for å se den nye overføringsstasjon fra Tokke i Østfold. Stasjonen inneholder bl. a. en stor roterende fasekompensator fra Siemens.

T. Debli Jemtland,
Formann.

P. Krogstad,
Sekretær.

Stemning fra Meinichs gate

Midt i travleste kontortiden en grå vinterdag titter du ut av vinduet fra steingården til de landlege små nabohusene som ligger i ly av digre lønn- og bjørketrær bak hvite nedsnødde stakitter. Røyken glir opp fra pipene og en seig, eldre kar måker snø, mens katten hutrer på bislagtrappen.

Plutselig får du øye på noe. I de to digre bjørkene som er nydelig frynset av snø, sitter en stor flokk dompapper og lyser opp med sine høyrode bryst og sin blåsvarte hette.

Du slipper telefonen, glemmer tall og brever og blir stående å se på dette morsomme synet. Akkurat

som på et godt, gammeldags julekort. Bjørk og lønne- grener som spriker mot kald himmel og lett dryss av snø som hvirvler rundt og rundt i luften.

Dompappene hopper fra gren til gren, hakker ivrig i bark og frø, flyr i hektisk jag, men slår seg atter til ro i bjørkene.

Et deilig syn midt i travleste hverdagen. En glemmer stri og mas et sekund eller to, og det er som en velsignet fred siger over en ved å se på de rare fuglene som av hjertens lyst klorer i seg litt mat i streng vinterkulde.

Et vakkert vinterbilde som gjør en glad og frisker opp når man på ny kaster seg inn i strevet.

Ko.

Forslagsordning

Retningslinjer for forslagsordningen ble utarbeidet hos oss høsten 1950. Deltagelsen var størst i startåret med synkende tendens årene etter. I 1959 kom det bare inn 5 forslag, hvorav 3 ble premiært og 2 forkastet. Siden interessen for å sende inn forslag nå synes å sovne hen, vil vi rette en ny henstilling til de ansatte om å komme med idéer til effektive forbedringer på det tekniske så vel som det merkantile område.

For ytterligere å vekke interessen, vil vi oppfordre enhver som har tegnelyst til å sende inn plakatudkast til stimulering av forslagsordningen. De beste plakater — de som godtas — vil firmaet gjerne kjøpe til bruk i en kampanje for større oppslutning om forslagsvirksomheten.

Utkastene leveres til Bedømmelsesutvalgets formann — sekretær Iversen.

Lykke til med tegne- og malekunsten.

J. I.

Celebert par

Foto: K. Skarland

Ulf Wenggaard, som i mange år var ansatt i A/S Proton, har hatt hell med seg på de skrå bredder. Her ser vi ham sammen med ingen ringere enn den verdensberømte Ingrid Bergman på en fest som ble holdt i Speilen for de opptredende i «My Fair Lady».

Den eneste av skuespillerne Ingrid Bergman interesserte seg for, var Wenggaard. Hun engasjerte ham til en Samba, og sjelden har Speilens gjester sett et så selebert par danse Samba så feiende flott. Det var ingen andre på gulvet og publikum jublet av begeistring.

Ingrid Bergman takket for dansen og sa:

— Han är den bästa Jamie jag har sett!

Og hun har sett Jami'er i New York, London, Helsingfors og København før.

Bravo, Ulf!

Hest i byen

En pjokk på fire år kastet fra seg leketøy, en fillete hund av blåtøy, og ble stående å stirre på trafikken. Han hadde røde lapper i overallbaken og var litt skitten rundt nesen. Vinterdagen sitret av kjølighet og trærne i parken drysset av rim, mens lett tåke hang som dis i luften. Småen enset ikke duene som trippet omkring ham, men blikket hvilte på en rødbrun hest som sto foran en gammel vogn. Hesten hang med hodet og stirret mot ingenting. Den hørte liksom ikke til byen lenger, dens dager var talte. Hele livet dens besto av å være forspent en vogn med drag og lytte til smatt-smatt og pto-ptro. Kanskje en enkelt gang et lysglimt i form av lett havre.

Men gutten sto og undret seg. Far hadde snakket om at bilen hans hadde så og så mange hestekrefter. Hvordan i all verden kunne en få plass til så mange hester i en enkelt bil? Det måtte han spørre far om når han kom hjem.

Gutten gikk bort og klappet hesten. Den var mye morsommere å ta på enn en bil. Så rare øyne den hadde og så beveget den leppene.

Og hesten la ørene forover da den vesle pjokken klappet den, og syntes sikkert det var hyggelig med litt vennlighet i den travle hverdagen!

Funksjonær- foreningen

Nora Brockstedt sang.

Proton Funksjonærforening har nå snart bestått i ca. 2 år og teller 186 medlemmer. Oppslutningen er således meget tilfredsstillende, selv om målet må være at alle er med.

Det har vært holdt følgende møter, som alle har funnet sted i BIOS, Kronprinsens gate:

9. september 1958: Foredrag ved siv.ing. Tjønne-land, som ledsaget sitt foredrag med fremragende lysbilder og farvefilm fra Setesdalen og Sørlandet. Etter foredraget var det diskusjon om lørdagsfri om sommeren, pensjonsspørsmål, utvidet ferielotteri m. m.

18. november 1958: Orientering av forretningsfører Sigurd Berg om Pensjonskassens forskjellige paragrafer og om de nye vedtak som er til behandling ved Sosialdepartementet. Etter kåseriet besvarte Berg spørsmål fra forsamlingen.

Herr Arne Kristiansen, som er sekretær i Folke-teaterforeningen, fortalte om denne og de fordeler

funksjonærene har ved at Funksjonærforeningen melder seg inn. PFF har da også meldt seg inn og reduksjonen av prisene til de forskjellige teatre er meget betydelig. I tilknytning til orienteringen var det opplesning ved skuespiller Bjarne Bø.

Til slutt var det diverse meddelelser fra styret.

10. februar 1959: Kåseri ved konsulent Knutsen fra IBM, som forklarte prinsippene i et moderne hull-kortsystem, som Proton nå er gått over til. Spørsmålet lørdagsfri ble denne gang diskutert og det ble foretatt avstemning.

Etter hvert møte har det vært selskapeleg samvær.

I forbindelse med at PFF står tilsluttet Folketeaterforeningen har det vært arrangert 3 teateraftener. Den ene av disse var barneforestillingen «Peter Pan», som hadde samlet 200 fra Proton med stort og smått.

Foreningen har tatt opp spørsmålet om kantine i Rosenkrantzgaten 11, og firmaets ledelse arbeider nå energisk for å få bygget på en etasje til i bakgården. Etter henvendelse til personalsjefen er middagspengene i forbindelse med overtidsarbeid øket med 30 %.

Det er en kjent sak at Siemenshytta blir svært lite benyttet, og Funksjonærforeningens styre har anmodet hyttestyret om å sette ned en komité som kan undersøke andre alternativer for løsning av hyttespørsmålet, hvorved man kan regne med mer valuta for pengene. Vi kunne tenke oss at det var fordelaktig istedenfor Siemenshytta å ha f. eks. paviljonghytte ved sjøen eller på fjellet.

Firmaets ledelse har hilst med glede at PFF er dannet, idet Funksjonærforeningen er et utmerket forum for å gi informasjon og for å diskutere spørsmål som vedrører funksjonærene. Det er derfor naturlig at et slikt spørsmål som «lørdagsfri om sommeren» ble forelagt PFF. Dette spørsmålet tok Funksjonærforeningen opp i fjor høst og er vel den saken som har opptatt sinnene mest.

Grunnlaget var et forslag om å få fri annenhver

Paul Lorck Eidem tegnet og kåserte.

lørdag, mot at man de fem første dagene i uken arbeidet til kl. 15,30 istedenfor til kl. 15,00 i sommermånedene. Den praktiske ordning ville i tilfelle bli gjennomført på en slik måte at den samlede arbeidstid forble den samme.

Firmaets ledelse var innforstått med en slik ordning forsøksvis i 1959, og overlot avgjørelsen til Funksjonærforeningen. Saken ble diskutert i to møter og det kom frem en rekke argumenter.

Ordningen «fri annenhver lørdag» ble allikevel gjennomført som et forsøk, og da sommeren var ualmennelig fin, gledet nok de fleste seg over denne ordning.

Funksjonærforeningen har også arrangert en del teateraftener, i Folketeatret, med bl. a. forestillingene «Nederlaget» av Nordahl Grieg, «Det store vi» av Helge Krog, operetten «En natt i Venedig» av Johan

Strauss, barneforestillingen «Peter Pan», og «Det lykkelige valg» av Nils Kjør i Nationaltheatret.

Siste møte på høsten ble holdt i BIOS 23. november i forbindelse med et lotteri for Flyktningehjelpen som innbrakte kr. 1707,50. Møtet denne gang hadde fått en ny form, idet medlemmenes ektefeller resp. forloveder var blitt innbudt. Dette slo godt an, og det var ca. 140 fremmøtte. Møtet ble åpnet med velkomsthilsen av ing. Krogstad, og så fulgte en morsom prolog av Gangar Whist. Senere på aftenen moret man seg godt over Paul Lorck Eidems fornøyelige kåseri om «Eva, den store suksess», som ble ledsaget av vittige tegninger som utløste spontant bifall. Nora Breckstedt gledet oss med sine sanger, og aftenen sluttet med selskapelig samvær og dans. Kort sagt: En meget vellykket kveld!

Elsa Lie.

Bedre belysning på bensinstasjonene

Disse effektive belysningene finnes på mange Esso bensinstasjoner rundt om i vårt vidstrakte land. Både master og armaturer er levert av A/S Proton.

Ansiktet – sjelens speil

Ansiktet er sjelens speil, heter det. Og ansiktet forteller i grunnen meget mer enn vi tror. Minespillet f. eks. Glede og sorg kan få et ansikt til totalt å forandre seg og øynene taler for seg selv.

Klokskap og energi, ondskap og karakterløshet preger ofte ansiktet så utpreget at vi på forhånd føler oss imponert, tiltrukket eller tar avstand fra et menneske, før vi lærer det å kjenne.

Da Maria Stuart for første gang møtte dronning Elisabeths øyne forsto hun før dronningen hadde uttalt et eneste ord at hun ingen barmhjertighet ville finne hos henne. Hun hvisket:

— Bak slike ansiktstrekk bor intet hjerte.

Ved å følge med i litteraturen vil man snart oppdage at bokenes helter har edel panne, ærlige øyne og energisk hake, mens mindre tiltalende personer som regel har stikkende øyne og lav, uintelligent panne.

Den som legger mest vekt på ansiktet er naturligvis kvinnen. En mann behøver ikke å være «pen». Men det er ikke alltid sant. Det ytre spiller stor rolle så vel for mannen som for kvinnen.

I mer eller mindre grad er vi alle mottagelige for et pent ansikt, men spørsmålet om man kan danne seg et riktig bilde av et menneske bare ved å studere det ytre, er for lettvin.

La oss se litt på hva vitenskapen har å si til dette. Når en interesserer seg for ansiktsuttrykk er det to ting som må holdes fra hverandre. Ansiktets utseende er dels bestemt ved minespillet og dels ved de faste trekk. Det er en viss forbindelse ved skiftende minespill og de sjelelige tilstander. Og om man kan danne seg en mening om et menneskes karakter ved hjelp av pannens, nesens og hakens form. Det er ikke alltid så lett og man kan ofte ta feil. Menneskene lærer å beherske seg og gjemmer seg oftest under en maske.

Se f. eks. en ung pike som skal lyve for foreldrene sine. Som regel kan man oppdage det med en gang at det er løgn. Det forteller ansiktet oss.

Ta et annet eksempel. Folk er samlet sammen i et kjedelig selskap. Uttrykkene blir stive og latteren unaturlig, men de skjuler for hverandre at de kjeder seg. Men ansiktene røper dem. Men av høflighet later de som de morer seg.

Ved redsel kommer ansiktet i sterk bevegelse. Øyenbrynene heves og blir lett skrål, munnens muskulatur lammes og underleppen synker ned hvorved munnen blir halvt åpen. Ved sterk redsel begynner gjerne tennene å klappe og man mister fullstendig herredømmet over ansiktet.

Ved sinne rynker man gjerne øyenbrynene, men blir man rasende blir brynene sammentrunkne og man åpner munnen og viser sammenbitte tenner som virker svært lite tiltalende.

Ved sorg kan man se forskjellige uttrykk. Hos de voksne trer det frem i en behersket form, mens hos barn er den umiddelbar og tydelig.

Selv om følelsene kan opptre med forskjellige uttrykk, er det i alminnelighet ikke vanskelig å se om et menneske er glad eller bedrøvet, forutsatt at følelsen er litt sterk.

Kjærlighet og hat viser seg ikke på samme måte som gleder og sorger. Når et menneske er gjenstand for vårt sinne, nærer vi som regel ikke frykt for ham. Men er vi glad i et menneske, kan vedkommende være gjenstand for vår

frykt og sorg. Kjærligheten er ikke noen enkelt følelse, men et helt følelsessystem, som preger de følelser som inngår i den. På samme måte gjelder dette hat. Det skifter karakter etter hvor sterk kjærligheten eller hatet er.

Jo større lidenskapen er, jo større griper den vårt sinn og det gjør seg gjeldende ved ansiktets bevegelser og mimikk. Det påstås at følelsene kan være så sterke at vi blir stumme. Ord er da overflødige, for ansiktet og øynene forteller da i grunnen det som er nødvendig.

Se for eksempel et menneske som er opptatt i en ivrig samtale. En som forstår seg litt på ansiktets mimikk vil forstå meget mer av det enn alle ord som den talende sier, og han blir sjelden skuffet.

Den tyske fysiognomiker Piderit har sagt:

«Et skjult smil, et smertelig drag, et lurende blick kan plutselig avsløre den talendes sanne hensikt for oss og likesom et lyn lyse opp i sjelens mørkeste krok.»

Man kan ofte merke at en mann som har en likegyldig mine når vi sier ham noe, bare spiller komedie. Og omvendt. En som lytter til oss med største interesse når vi sier ham noe, vil vi ved å studere hans ansiktstrekk forstå at interessen hos ham ikke er ekte.

Man kan treffe mennesker som aldri ser den slags ting, men man kan også treffe på mennesker som har en uhyggelig evne til å se tvers igjennom en.

Kan man da ha full tillit til de slutninger man trekker av å se et menneskes ansikt? Kjennetegn som hodets form, pannens størrelse og nesens eller hakens bredde? Svaret må bli: Nei. I hvor liten grad et menneskes ytre kan gi oss opplysninger om menneskets indre vil man få av å studere et forbryteralbum.

Mange av forbryterne har et pent, elskverdig ansikt. Det er ikke alltid like lett å sette forbryterstemplet på slike ansikter såfremt man møtte dem tilfeldig ute i et selskap. I et forbryteralbum ved Berlins politi var det bilde av en ung, vakker mann. Han var en av de farligste mordere politiet hadde hatt med å gjøre.

De gamle grekere forsynte alltid sine guder og helter med temmelig høy panne, og både i dette og i forrige århundre hadde kunstnere tilbøyelighet til å lage sine byster med påfallende store panner, da det var tegn på klokskap. Troen på at høye panner og klokskap hører sammen er så utbredt at nesten alle venter at berømte mennesker skal ha særlig høye panner. Men det har vist seg at genier og store begavelser ofte har hatt små hoder. Musikkgeniet C. M. v. Weber hadde lav panne, likeledes hadde Russlands berømte og beryktede keiserinne Katharina lav panne.

Man forstår av dette at man ikke kan trekke slutninger om et menneskes intelligens bare ved at det har høy panne.

Ansiktets rynker kan komme av forskjellige ting, såfremt de kommer i en for tidlig alder. Et menneske som har gjenomgått meget, bærer tydelig preg av dette, og en som er glad og tilfreds kan man også se det på.

Her har det indre og ytre meget med hverandre å gjøre. I et tenkende og følende menneskes ansikt danner det seg fort rynker og furer, mens det hos dumme og flegmatiske tar lenger tid, da ingen ting riktig går inn på livet til et slikt menneske.

La oss f. eks. ta loddrette pannerynker som forekommer like ovenfor nesen, vil vi ifølge Piderit finne disse hos følgende mennesker:

1. hos mennesker som lider av hyppige forstemninger,
2. hos folk med smertefulle sykdommer,
3. hos personer med kolerisk karakter,
4. hos folk som er opptatt med strengt åndelig arbeid,
5. hos mennesker, hvis øyne er særlig følsomme for lysinntrykk,
6. hos meget nærsynte personer.

Tykke folk har som regel helt uttrykksløse ansikter. Lichenberg sier om dem: Det er mennesker som har så fete ansikter at de likefrem kan le under spekket, uten at den største fysiognomiske trollmann vil kunne oppdage det. Derimot må stakkars tynne skapninger, hos hvem sjelen ligger like under huden, alltid tale sannhet, da en løgn vil bli oppdaget med det samme.

Ko.

Proton Bridgeklubb avsluttet høstsesongen 1959 fredag den 4. desember. Klubben har i høst hatt 22 aktive spillere. Klubbmestere ble:

1. Syversen/Morland 370 pts.
2. Skodbo/Sætha 341 »
3. Wigholm/Grefstad 326,5 »

Bedriftsturneringen 1959/60:

Klubben har stilt 2 lag:

- Lag nr. 1. Holm/Jansen
Tørres/Magnussen.
Lag nr. 2. Morland/Syversen
Torpen/Sætha.

Begge lag klarte seg over 1. runde. Proton I vant over Landbruksdepartementet 51—36 og Proton II over Fellesmeieriet A/L I 51—30.

I 2. runde tapte Proton II mot Gullaug Kjemiske Fabrikker I 40—51 etter å ha ledet 1. halvmatch 23—15.

Proton I vant over Kommuneinstallasjoner 42—37 etter en meget dramatisk kamp. Kommuneinstallasjoner vant 1. halvmatch 19—14. Proton tok igjen 3 points av ledelsen i 2. halvmatch og vi anså slaget

for tapt. Men heldigvis oppdaget Magnussen at et spill var lagt feil ned i mappen, og det var enighet om at dette spillet måtte spilles om. Nå ledet vi med 2 points og det var med stor spenning at vi kl. 24 satte oss ved bridgebordet igjen. Kommuneinstallasjoner satte alle kluter til og meldte hardt 3 grand som ble betet ved det ene bordet. Ved det andre spilte vi 1 grand, og fikk 2 trekk. Spillet og seieren vunnet!

☆

En lur maler

Av og til hender det at melderer kommer ut for en motspiller som — fordi han skjønner at kontrakten normalt må vinnes — forsøker seg på noe lurt som kanskje kan vildele motparten.

♠ D Kn 7 3
♥ Ess D Kn 8
♦ 7 4
♣ D 5 2

♠ 6 2
♥ 6 5 3
♦ 10 6 5 2
♣ Kn 9 7 6

Nord
Vest Øst
Sør

♠ K 4
♥ K 7
♦ Ess K D 9 3
♣ 10 8 4 3

♠ Ess 10 9 8 5
♥ 10 9 4 2
♦ Kn 8
♣ Ess K

Meldinger (ingen i sonen):

Sør	Vest	Nord	Øst
1 ♠	pass	2 ♥	3 ♦
3 ♥	pass	4 ♠	pass
pass	pass		

Vest åpner med ruter, og Øst tar 2 ruterstikk. Så kom uten nølen hjerter 7! Sør måtte da tro at den var singel, og at Vest satt med spar konge og kunne gi Øst stjeling hvis Sør ville forsøke sparfinessen. Følgelig toppet Sør sparen. Han hadde jo råd til å miste et sparstikk når bare hjerterfinessen gikk.

Stor var hans overraskelse da Øst kom inn på kongen. Kløver tilbake til Sørs konge, og sikker på at Vest måtte ha hjerter konge knep Sør hjerterspillet med damen. Men Øst skuffet ham igjen, og Sør var den eneste i par-turneringen som gikk bet.

*

Proton Bridgeklubb tar gjerne imot nye medlemmer, både eldre og yngre, og husk at vi spiller for å hygge oss.

ÅRET SOM SVANT

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

Mens «førtiårene» med krig og derav følgende elendighet kan karakteriseres som nedbrytningenes år, er «femtiårene» blitt kjennetegnet som en oppbygningsperiode uten like i verdenshistorien. Vi har sett hvorledes land etter land er kommet ut av kaos og på økonomisk basis tilkjempet seg en levestandard som de neppe hadde kunnet drømme om noen år tidligere. Teknikken har gjort kjempeskritt fremover. Men den er dessverre ikke bare brukt i det godes tjeneste. Den kalde krigen har fortsatt, noe som har fått det vestlige Europa til å samarbeide utover landegrensene. Noen fullstendig enighet er ennå ikke oppnådd, men vi er kommet et langt skritt fremover med dannelsen av de «indre 6» og de «ytre 7». Vi får bare håpe at disse to integrasjonsområder innen ikke altfor lenge kan smeltes sammen til en felles ordning.

Også for Norge har «femtiårene» vært en periode med høy beskjeftigelse og øket fremgang på mange hold. Vårt firma har fått være med i det byggende arbeidet som har foregått her i landet. Mens omsetningen i 1949 var ca. 38 mill. kroner, steg den jevnt hvert eneste år og kulminerte foreløpig i fjor med noe over 99 mill. Den største stigning fant sted på anleggssektoren. Ordreinngangen i 1959 var ca. 104 mill. kroner, og restordres ved årets slutt ca. 65 mill.

Ved vurderingen av omsetningen må tas i betraktning at vår avdeling for røntgen- og elektromedisin — avd. 70 — fra 1. juni gikk inn i et nytt selskap, A/S Elektromed, i samarbeid med firmaene Christian Plesner og J. L. Nerlien A/S. I det nye selskapet har A/S Proton 51 % av aksjekapitalen, mens resten er fordelt med 29 % på Christian Plesner og 20 % på Elema-Schönander AB, Stockholm. Som disponent i det nye selskapet er ansatt siv.ing. H. Heggveit. Styret består av direktør T. Dehli Jemtland som formann og direktør Christian Plesner sen.

Prisene på vårt materiell har holdt seg stort sett stabile gjennom hele året bortsett fra en litt nedadgående tendens for større maskiner og apparater.

Av interessantere bestillinger nevnes:

Norsk Hydro: 2 generatorer 40 MVA, 600 omdr. for Sundsfjord Kraftanlegg.

A/S Titania: De elektriske belysnings- og varmeanlegg ved Telnes Grube og oppredningsverk, og tørkeanlegg ved Jøssingfjord.

Norsk Hydro: Likeretter 54 000 amp., 300 volt, for Eidanger Salpeterfabriker.

Telegrafstyret: Fjernsynsender Oslo-Tryvannshøgda.

Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen: 2 stk. fasekompensatorer 55 MVA for Flesaker og Skien.

Oslo Lysverker: 1 fasekompensator 60 MVA for Smestad.

Norsk Hydro: Lys-, teknisk- og ventilasjonsanlegg for adm.-bygning i Oslo.

Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen: 300 kV oljekabel Tokke Kraftanlegg.

Telegrafstyret: Bærefrekvensutstyr for 12 kanaler for luftlinje.

Telegrafstyret: Fjernskrivere.

Våre fabrikker og verksteder i Oslo, Trondheim og Østfold (Vegar Elektriske Fabrikk A/S) har hatt jevnt god beskjeftigelse.

Virksomheten ved våre datterselskaper i Trondheim, Bergen og Stavanger har vært normal.

Hele firmaet (inkl. Vegar) beskjeftiget ved årsskiftet i hele landet 921 personer, hvorav 233 var tilknyttet våre fabrikker og verksteder. De ansatte fordelte seg som følger:

	1959	1949
Funksjonærer	385	279
Lagerarbeidere og sjåfører	79	55
Montører og verkstedarbeidere	450	215
Rengjøringshjelp	7	13
	921	562

Mellom vårt holdingselskap, Bergen Industri-Investerings A/S, og Siemens har det i lengre tid vært ført forhandlinger om overdragelse av vårt firmas aktiva og passiva til Siemens. Hovedårsaken hertil er det for-

Vennligst se forts. siste side.

Blomsterpotten

Toget var tre timer forsinket så det var sent på kveld da jeg kom til Paris. Regnet høljert ned og på grunn av utstillingen var det vanskelig å oppdrive et hotellværelse. Jeg fikk fatt i en drosje og ba sjåføren kjøre meg til forskjellige hoteller, men forgjeves. Ingen kunne skaffe meg nattely. Omsider lyktes det meg å få et værelse i et tredjerangs hotell, men på den betingelse at jeg måtte dele rommet med en fremmed. Jeg valgte heller det enn å gå ute i regnet i den kjølige høstnatten.

Min værelsekamerat var ennå ikke kommet og dødstrett som jeg var, kledde jeg av meg og la meg i den ene sengen. Men det var uråd å sove. En merkelig angst betok meg og frykten for den ukjente, som jeg skulle dele rom med, steg etter hvert. Skjønt verten hadde forsikret meg at det var en hederlig mann, kunne man aldri vite. Plutselig hørte jeg listende skritt utenfor døren og hviskende stemmer. Det var verten som øyensynlig forklarte gjesten at han måtte dele værelse med meg.

Litt etter gled døren opp. Jeg lå helt rolig og lot som jeg sov hardt. Gjennom halvlukkede øyenlokk skimtet jeg en svær mannsskikkelse i mørket. Jeg følte at han betraktet meg meget nøye.

Uten videre kledde han av seg og jeg hørte sengen brakket idet han la seg. En egen redsel kom over meg og jeg angret at jeg ikke heller hadde sittet i jernbanehallen enn å leie dette værelse sammen med en fremmed. Det var helt umulig å få sove. Litt etter hørte jeg at mannen sov med tunge åndedrag. Dette beroliget meg en del, men søvnen ville ikke komme. Tross det at jeg skalv av frykt, lå jeg helt rolig, og da jeg hørte at mannen snudde seg i sengen, snorket jeg for å overbevise ham om at jeg sov.

Plutselig ble jeg kald som is. Jeg hørte at han sto opp; listende føtter som gikk på gulvet mot sengen min og hjertet mitt hamret voldsomt. Men likevel lot jeg som om jeg sov rolig og godt, enda nå sto mannen over meg. Jeg følte pusten hans mot pannen og ventet hvert øyeblikk på et drepende slag. Et øyeblikk fikk jeg en vanvittig lyst til å stå opp og kjempe for livet, men lot det være. Jeg var i grunnen for redd til å handle, det innrømmer jeg. Litt etter, da mannen formodentlig følte seg sikker på at jeg sov, fjernet han

seg fra sengen. Gjennom halvlukkede øyenlokk skimtet jeg ham i mørket og jeg hadde lyst til å skrike høyt, da jeg så at han sto og rotet i innerlommen på jakken min. Jeg, mitt fe, hadde glemt å ta lommeboken min vekk. Jeg så fyren i hast plukke sedlene ut av lommeboken og stikke dem til seg. Hvorfor jeg ikke gjorde anskrik eller kjempet for mitt er ikke godt å si. Men fyrens imponerende skikkelse skremte meg. Heller miste pengene enn livet, tenkte jeg.

Fyren la lommeboken tilbake, og jeg så nå at han listet seg mot vinduet. Der sto en ensom potteplante. Han tok og løftet blomsten opp og nederst i potten la han mine 100 000 franc, og så satte han blomsten på plass igjen. Et utmerket gjemmed. Ingen ville komme til å lete der. Jeg var i en slem knipe. Det var alle mine penger og å beskyldte ham for tyveriet ville ikke føre frem. Han kunne likeså godt si at jeg hadde plukket ham, ukjent som jeg var i Paris.

Jeg sov visstnok en time. Da jeg våknet husket jeg ennå nattens mareritt. Til min glede så jeg at min værelsekamerat sov trygt og godt. Jeg sto opp. Klokken var bare seks. I hast kledde jeg på meg. Dessverre veltet en stol så den fremmede våknet. Han bante høyt av ergrelse.

— God morgen, hilste jeg muntert. Forbasket dårlig luft, kamerat, sa jeg. Han bare brummet til svar. Litt frisk luft, foreslo jeg og gikk bort til vinduet. Værelset lå i tredje etasje og utsikten var bare en trang grå Parisergate.

— Ah, sa jeg og lukket vinduet opp. Som vet et uhell dyttet jeg til den enslige blomsterpotten som sto i karmen. Den falt ut, men før jeg hørte smellet i gaten var jeg ved døren. Jeg grep kofferten min og styrtet ut. Mannen hoppet fra sengen, og jeg hørte hans rasende utbrudd, men han kunne ikke godt løpe etter meg i bare skjorten.

Nede på gaten, som ennå var mennesketom, lå en knust blomsterpotte og mellom dens ruiner lå mine 100 000 franc, som jeg ikke var sen om å sope til meg.

Av Eivind Kolstad

Julefesten 1959

Det er alltid hyggelig å treffe sine kolleger utenom arbeidstiden i festlige omgivelser, og snakke om andre ting enn akkurat det som vedrører arbeidet. Dette fikk vi da anledning til også i år, idet firmaet for tredje gang innbød sine ansatte med over ti års tjenestetid til sammenkomst med middag onsdag 16. desember 1959 kl. 19,30 i Oslo Handelsstands Forenings festlokaler.

Og en hyggelig sammenkomst ble det. Ved ankomsten ble vi ønsket velkommen av direktør Jemtland med frue og festkomitéens formann, innkjøpssjef Jansen. Så gikk vi

da rundt og hilste på alle de gamle kjenningene, både dem vi ser hver dag og dem vi har mer eller mindre med å gjøre i det daglige liv.

Det var ikke få Proton- og Siemens-år som var representert denne kvelden. Her var de alle sammen fra «kyllingene» med bare ti år, og opp til dem som har både firti og femti år på baken. De så imidlertid så blide og hyggelige ut alle sammen, så de har nok ikke hatt noe særlig vondt av alle disse årene.

Av de 148 tilstedeværende var kun 11 av det svake

kjønn, men selv om de var få, så kastet de glans over festen. Det er jo så rart med damer da.

Umiddelbart etter cocktailen bar det inn til bordet hvor det ble servert Prager-skinke med blandede grønnsaker og is til dessert.

I sin tale under middagen kom direktør Jemtland bl. a. inn på overgangen til det Siemens-kontrollerte sveitsiske firma BIHAG. De fleste i firmaet kjenner vel nå til dette, og vi skal ikke komme nærmere inn på saken her, men vi noterte oss at Siemens hadde gitt løfte om at alt skulle bli som det har vært hittil — *minst*. For øvrig uttalte direktør Jemtland at omsetningen også i år hadde steget, uten å være sangvinsk mente han dog å kunne si at omsetningen i det kommende år ville stige ytterligere. Direktør Jemtland sluttet sin tale med å takke alle medarbeidere for det året som nå var ved å ebbe ut og ønsket alle en god jul og et fremgangsrikt nytt år.

Direktør Waage, som var bortreist, ønsket oss hyggelig fest pr. telegram.

Kolstad vartet opp med en fersk sang som ble sunget så vakkert at det var helt gripende. Til slutt takket ingeniør J. Glad Balchen for maten i spirituelle ord og vendinger, og så bega vi oss inn i salongene, hvor det ble servert kaffe avec.

Så gikk vi rundt juletreet, da. Det er så rart med det — ingen vil liksom innrømme at de kan disse julesangene, men når vi først kommer inn i ringen rundt treet, så kommer teksten etter hvert, og da ikke bare på ett vers, men de fleste av dem. Slik ble det da også denne gangen. Vi sang faktisk alt som var fra «Glade jul» til «Enebærbusk».

Etter all denne mosjon trakk vi oss inn i salongen igjen, hvor det var anledning til å få de forfriskninger man ville ha. Det var nå man begynte med skrytingen og de gode historiene og det holdt vi på med til hovmesteren begynte å blunke med lyset, og da gikk vi — uten å blunke. Vår medarbeider forlot riktignok lokalet noen tid før, men så vidt

vi kunne se på det tidspunkt, var alt vel — fremdeles bare blide fjes.

Som vi sa til å begynne med: En hyggelig og vellykket sammenkomst!

Til slutt siterer vi noen linjer av Kolstad's sang som er aktuell hele året:

Tenk så hyggelig det er
når vi smiler alle her,
Husk på at i hverdags stri
å være like bli!

GWB.

Ord om gjester.

Ingen gjest er så velkommen at han ikke vil være en plage etter tre dager i en venns hus.

Plautus.

Uinnbudte gjester er ofte mest velkomne når de er gått.

Shakespeare.

Et hus fullt av gjester blir spist opp og dårlig omtalt.

Ord om verter.

Lystig vert gjør glade gjester.

En gjest husker for resten av livet den verten som viste ham oppriktig vennlighet.

Homer.

En vakker vertinne skaper tom pung.

Om kvinner.

Ingen kvinne bør være helt presis, når det gjelder alderen. Det lyder altfor regnskapsmessig.

Kvinner er skapt til å bli elsket, ikke forstått.

Kvinner er som vakre sfinxer uten hemmeligheter.

Oscar Wilde.

Fra bransjen?

En kvinne fikk skilsmisse fordi mannen tvang henne til å skru løs lyspærene for å unngå slitasje på bryterne.

Smil over disken.

En ergerlig ekspeditrise til en kunde:

— Hvis det ikke var for at dette er Smil-over-disken-eken skulle De sannelig fått høre at De er den mest urimelige kunde jeg i mitt liv har ekspedert.

Collier's.

En gammel pen dame har fått en ny leieboer. En dag sier hun til nabokon:

— Det må sikkert være en aldeles utmerket leieboer jeg har fått, for det står K.F.U.M. på håndklærne hans.

Taleren vil gjerne minne om kollekten og sier til slutt:

— Alle som vil gi noen kroner reiser seg.

Så vender han seg til orkestrer:

— Spill nasjonalsangen.

— Kan kandidaten si meg hva som menes med bunden varme?

— En pantsatt vinterfrakk.

Det er ikke lett å være ærlig når man lever av å selge strikk i metervis.

Personalia

25 års jubileum

Asbjørn Meinert Johnsen feiret den 28. januar i år sitt 25 års jubileum i firmaet. Johnsen var 28 år gammel da han ble ansatt i Siemens Norsk A/S som servicemann for Siemens kjøleskap, komfyrer etc. — Reparasjonsverkstedet, som ble ledet av verksmester J. Henriksen, holdt dengang til i bakgården i Rosenkrantzgaten, hvor det nå er lager. Johnsen fikk etter hvert en utstrakt erfaring når det gjaldt reparasjon av elektriske husholdningsapparater, og utallige er de kunder som har nydt godt av hans fagkunnskap. Med sin rolige, behagelige fremtreden har Johnsen skaffet seg mange venner, både blant kunder, arbeidskamerater og overordnede.

I årene etter krigen, da firmaet var representant for Westinghouse, måtte Johnsen ta seg av reparasjonen av amerikanske kjøleskap og vaskemaskiner, som ble innført på B-lisens, og gjennom de mange Nato-offiserer som kom til landet. Særlig vaskemaskinene hadde en temmelig komplisert automatikk, men det tok ikke lang tid før Johnsen hadde satt seg inn i saken, og i dag, da andre har overtatt servicen for Westinghouse, blir Johnsen stadig tilkalt som sakkyndig.

Johnsen sier selv at de aller fleste kunder han er kommet i berøring med har vært hyggelige og greie å ha med å gjøre, men det kommer vel av at Johnsen har forstått å behandle kundene på den riktige måten.

I 1954 fikk Johnsen funksjonærstatus i firmaet.

Om sommeren, og særlig når det er fint vær, er Johnsen en vanskelig mann å få tak i etter arbeidstidens slutt, for da er han ute med sin kjære motorbåt, som er hans kjælebarn og som han stadig pusser og stiller. Han er også en ivrig fisker, og da han dessuten har hus og hage, tror jeg ikke han er plaget med fritidsproblemer.

Vi ønsker ham alle hjertelig til lykke med jubileet!

K. Qvenild.

Kristian Jensen

i avisene populært kalt Fjernskriver-Jensen, gikk av med pensjon ved årsskiftet. Det var ikke bare i vårt firma han var avholdt av alle som kom i berøring med ham. Men også hos våre kunder. Vi siterer en artikkel om ham fra Vårt Land 22. desember 1959. Den forteller i grunnen alt om Jensen.

— Hvor er Jensen? Å-å-å-å, så tak i Jensen! Hvor ofte har vi ikke hørt slike hjerteskjærende ord i redaksjonen i sene nattetimer når fjernskriveren har slått seg vrang og nekter å bære viktige nyheter fra hele verden frem til avisen. Da er det man slår på telefonen og roper: — Nå må De komme, Jensen, ta drosje, fjernskriveren streiker, De må komme med en gang. Og Jensen kommer, blid og smilende midt på natten full av forståelse. Han buker seg inn i det lille rommet til fjernskriveren og fikser det som er galt med forte, vante fingre.

— Morn'a, sier Jensen og er like blid.

Ved årsskiftet slutter han. Men vi har vondt for å tro at Kristian Jensen skal bli så plutselig borte, denne hjelpsomme mannen som vi er vant til å ty til så snart noe er galt.

— Jeg har sagt til Proton at de kan sende bud etter meg hvis det trengs, sier Jensen. — Jeg vet ikke riktig hvordan jeg skal ta dette, jeg kan jo ikke bare drive dank heller, vet De.

— Hvor lenge har De holdt på med å stelle med fjernskrivere?

— Jeg begynte hos Siemens i 1932 og har vært der siden. Siemens gikk over til Proton, og nå blir det visst Siemens igjen. Det er blitt mest arbeid for avisene, men vi har jo en del private fjernskrivere også. Fjernskriverne i

avisene går døgnet rundt, og en har aldri noe brev på når et eller annet klikker.

— Og så har det vært å hoppe ut av sengen midt på natten ofte?

— Ja, det er nok så, men det har vært veldig hyggelig også. En får ta det behagelige med det ubehagelige. Jeg forstår jo godt at det kan ta på humøret for avisfolk når fjernskriveren streiker i de mest kritiske minuttene. Men avisene har vært veldig greie å ha med å gjøre.

— Takk for det. Må vi så få si at det blir kjedelig å ikke ha Dem å gå til?

— Det går sikkert godt heretter også, smiler Fjernskriver-Jensen. Sønnen min overtar. Han har vært med i dette arbeidet i 13 år, så jeg vet han kan jobben.

Og så baster Fjernskriver-Jensen videre til nye oppgaver,

og vi vil ikke stoppe ham lenger — vi vet hvor nødvendig det er å få fatt på Jensen så fort som mulig. Ett eller annet sted står det en fjernskriver og lager bakkemat av verdensbegivenhetene . . .

Jensen kan sine ting. Han er utdannet finmekaniker, har studert elektro-finmekanikk i utlandet i tre år, men ikke minst har han i alle disse årene siden 1932 lært seg selv alt det som er verd å vite om fjernskrivere. Og den som har sett ham stå over en fjernskriver og stelle med skruer og taster vet han har vært glad i sin jobb. Derfor kunne han alltid være så blid, når enn vi trengte ham.

—sør—

*

Vel blåst, Jensen, og takk for god innsats!

70 år

11.1.60. Pensjonist fbu. avdelingssjef Eivind Pløen.

60 år

20.1.60. Lagerhjelper Henrik Andersen.

60 år

17.1.60. Resepsjonsmann Conrad Clauson.

60 år

4.2.60. Sterkstrømsmontør Johan Adolf Jahnsen.

Personaltilgang

Ansettelses i tiden 1/10-59 – 5/1-60

Vi ønsker velkommen!

Navn	Ansatt	Stilling	Avdeling
Solveig Pallesen	5/10 1959	Stenograf	Avd. 80
Judith Ninkå	5/10 1959	Montørske	Prod.
Halder Strand	5/10 1959	Spesialarbeider	Prod.
Egil Harald Jørgensen	12/10 1959	Visergutt	Lager
Tore Ivar Nilsen	12/10 1959	»	Lager
Karin Lundberg	19/10 1959	Assistent	Avd. 80
Arne Langjordet	19/10 1959	Montør	Sterkstrøm
Kjell R. Andreassen	19/10 1959	Hjelparbeider	Prod.
Bjørn Johannesen	19/10 1959	Visergutt	Lager
Jens Sverre Hansen	26/10 1959	Montør	Sterkstrøm
Jens Eriksen	26/10 1959	»	»
Sverre Norland	2/11 1959	»	»
Sven Eriksen	3/11 1959	»	»
Rolf Alvestad	9/11 1959	»	»
Kjell Sverre Skjelbred	9/11 1959	»	»
Knut Solberg	9/11 1959	»	»
Erling Torgersen	9/11 1959	»	»
Bjørn Utsigt	10/11 1959	Visergutt	Lager
Svein Folge	10/11 1959	Radiomontør	Prod.
Sigmund Grønås	11/11 1959	Tekniker	Tegnekontoret
Ida Hjartøy	16/11 1959	»	»
Stein Erik Skoug	16/11 1959	Sekretær	Avd. 80
Bjørn Hanheide	17/11 1959	»	»
Magnar Moseng	1/12 1959	Montør	Sterkstrøm
Bjarne Sætre	1/12 1959	Laboratorietekn.	Prod.
Oivind Ryen	7/12 1959	Læregutt	Svakstrøm
Randi Watnås	14/12 1959	Punchedame	Fakt.
Hroar Syversen	1/1 1960	Salgsmann	Fjernsynavl.
Sverre Martinussen	4/1 1960	Spesialarbeider	Prod.
Ingolf Wauer	5/1 1960	Lagerassistent	Lager

Følgende nye elever:

Randi Gustavsson	Randi Lindberg
Aase Lageraen	Randi Skarnes.

Fraværstatistikk i Oslo. I tiden 1/1 – 31/12 1959.

Funksjonærer:

Damer	4,8 %
Herrer merk.	2,8 %
Herrer tekn.	1,3 %

Arbeidere:

Lager	3,9 %
Svakstrømmontører	4,2 %
Sterkstrømmontører	3,6 %
Verksteder, prod.	6,9 %

Litt om Innsetoverføringen

I de siste årene har Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen (NEV) foretatt en større kraftutbygging i Nord-Norge, som vil komme både Troms og Nordland fylker til gode. Det dreier seg om den såkalte Innsetoverføringen.

Selve kraftstasjonen ligger på Innset lengst oppe i Bardudalen inn mot svenskegrensen og Altevann som er magasin. Dette er vel det innerste av Troms' innland, og det var hit folk kom flyttende fra Østerdalen for ca. 200 år siden. Landskapet minner litt om østlandsdalene, med slake ller der barskogen vokser tett i tett, og der elven i dalbunnen makelig snor seg frem på sin vei mot havet. Det var djervt gjort av folkene fra Tynset og Tolga å ta seg frem den lange veien til Bardu, med datidens primitive transportmidler. Men hit kom de med alt de eide og hadde og slo seg ned for godt.

I førstningen livberget de seg vesentlig av fiske og fangst. Det fortelles således om et ganske enestående rikt viltliv i Bardutraktene den tiden «søringene» tok landet i besittelse. Innset med Altevann og store fjellvidder innover mot øst, var ikke noe unntak i så måte. Rypesnarene ble blant annet satt på dørhella om kvelden, om morgenen var det bare å ta fangsten fra «kjøleskapet». Men dette er nok en solskinshistorie. Stort sett var nok livet hardt, og en evig kamp mot maktene, vær og vind, som kunne og kan være nådeløse vinters tid på disse trakter. Etter hvert ble det ryddet mange fine gårder, fangst og fiske kom mer i bakgrunnen. I dag ligger mange gode og velstelte bruk i dalene, men gårdsbrukene på selve Innset er ikke i hevd lenger.

Tidene skifter, og der det i gamle dager var urørt natur, senere gårdsdrift, ligger i dag Innset Kraftanlegg. Kraftanlegget vil fullt utbygget få en maskininstallasjon på 105 MVA, fordelt på to like aggregater. Det første vil komme i drift i 1960, og det andre i 1961. Maskinsal, transformatorer og ymse hjelpeanlegg og kontrollrommet ligger et par hundre meter inne i fjellet, mens 150 kV-anlegget som vanlig er utendørs. Herfra går en 150 kV linje til koblingsstasjonen ved Straumsmo, som ligger 15 km lenger nede i dalen.

Siden skal det etter planen komme en parallel-linje på denne strekningen. I koblingsstasjonen forgrener Innsetoverføringen seg i to videregående linjer, nemlig en til Bardufoss, og en til Kvandal ved Bjerkvik nord for Narvik. Bardufoss-linjen tenkes videreført mot Tromsø med tiden. På Bardufoss blir nå Bardufoss Kraftlag og N.E.V.

koblet sammen, og det er grunn til å nevne at A/S Proton like før jul 1959 satte i drift en generator på 25 MVA i Bardufoss kraftstasjon.

Kvanndal er også et forgreningspunkt i Innsetoverføringen. Linjen fra Straumsmo deler seg her i to, hvorav en tar kursen mot Sørnes og Narvik, den andre mot Kanstadbotn, øst for Lødingen. Fra koblingsstasjonen i Sørnes skal Innsetoverføringen passere riksgrensen, og etablere samkjøring med det svenske kraftnettet. Videre skal også linjen Kvandal—Narvik gå innom Sørnes koblingsstasjon. I Kanstadbotn ligger transformatorstasjonen med samme navn. Denne stasjonen ble opprinnelig bygget i 1953 og montert av A/S Proton, men er nå i forbindelse med Innsetoverføringen utvidet og forandret i betydelig grad. Transformatorstasjonen var tidligere et ledd i Niingen-nettet, som herved er blitt sammenkoblet med Innsetkraften. Fra Kanstadbotn grener seg så ut distribusjonslinjer nordover mot Harstad, vestover mot Lofoten og Vesterålen. Kanstadbotn transformatorstasjon ligger meget uveisomt til, og våre montører kjempet en tapper kamp mot is og vinter, og seiret i kampen. Godt gjort!

Hermed skulle Innsetoverføringen i store trekk være skissert, men det er klart at en så vidt stor kraftutbygging som dette ikke lar seg behandle inngående i en epistel som denne. Det har heller ikke vært meningen. Vårt firma har imidlertid så betydelige arbeider for N.E.V. i Innsetoverføringen at det kanskje kan ha interesse for enkelte Protoner utenom akkurat de personer som på ymse vis direkte har vært knyttet til arbeidene.

Protons oppdrag i Innsetoverføringen skal derfor kort nevnes:

1. Levering og montering av apparatanlegget i Innset Kraftanlegg.
2. Levering og montering av apparatanlegg i Kvandal koblingsstasjon.
3. Levering og montering av apparatanlegget i Kanstadbotn transformatorstasjon.

Det kan videre nevnes at vårt firma også har fått flere oppdrag for andre kunder i dette område. Og vi har i forbindelse med Innsetkraften på lengere sikt grunn til å tro at Innsetutbyggingen vil føre til alminnelig intensivering av industrireisning og økt økonomisk aktivitet i området.

O. H.

En vakker kvinne, som vet med seg selv at hun tar seg strålende ut, blir aldri forkjølet, hvor utringet kjolen enn er.
Nietzsche.

Vår egen vrede skader oss mer enn det vonde man begår imot oss.

Aurelius.

Sosialistene anser det for å være umoralsk å skaffe seg fortjeneste. Jeg mener at det virkelige umoralske er å drive med tap.

Churchill.

Hos en god mann dør sinne fort.

Syrus.

(Året som ser ut — Fortsatt)

hold at vårt firma sitter i samme holdingselskap som konkurrerende bedrifter, bl. a. EGA. At dette er uheldig, er erkjent av alle.

Av internasjonale grunner må kjøpet foretas gjennom et sveitsisk holdingselskap BIHAG som offisielt kontrolleres av Siemens. Ved etableringen av det nye selskap — hvorunder det skal forhandles med norske myndigheter — har Siemens allerede fra lengre tid tilbake erklært seg villig til følgende to essensielle ting:

1. at en del av aksjekapitalen kommer på norske

hender. Vårt firma får derved en lignende konstruksjon som andre av de største elektrotekniske firmaer her i landet.

2. at den nuværende virksomhet, deriblant også produksjonen, opprettholdes i full utstrekning og også vil bli søkt utvidet. Ved vår eksportvirksomhet vil vi få anledning til å støtte oss på samtlige Siemens-konsernets organisasjoner i verden.

Det vil ved overgangen til et nytt selskap ingen som helst forandring skje hverken med firmaets drift eller med de ansattes vilkår.

Regnskapene

for forretningsåret 1959, omsatt i lett forståelig form, viser følgende resultat:

V i e i e r:

Lett realisable verdier:

Penger i kasse, bank, giro	0,32 mill. kr.
Verdipapirer	0,90 » »
Til gode hos kunder og leverandører	22,02 » »
Beholdninger	12,35 » »
Bestillinger under arbeid	23,29 » »
Faste verdier:	
Eiendommer	1,82 » »
Maskiner, inventar, transportmidler	0,77 » »
Samlede aktiva	61,47 mill. kr.

V i s k y l d e r:

Til leverandører, kunder, B. I.

og andre	48,21 mill. kr.
Til aksjonærer	0,24 » »
Til funksjonærenes feriefond	0,08 » »
Til ikke forfalte skatter	0,57 » »
Innskudd fra selskapets aksjonærer	4,00 » »
Innskudd fra obligasjonseiere	2,18 » »
Reserve for eventuelle forpliktelser	1,42 » »
Reserve for lagertap	3,07 » »
Reserve for tap på anlegg og garantier, fordringer og annet	1,70 » »

61,47 mill. kr.

Hva regnskapet for øvrig forteller:

De penger våre kunder har innbetalt til oss for årets omsetning kr. 99 020 000,— er gått ut igjen til følgende formål:

Betalt for varer og tjenester	ca. 67 %
Til gasjer og lønninger	» 15 %
Til øvrige omkostninger	» 17 %
Satt av til skatter	» 0,4 %
Satt av til avskrivninger	» 0,6 %
Satt av til utbytte	» 0,2 %

Som presenter av bruttoinntekten fordeler de enkelte postene seg slik:

Lønninger inkl. produktiv lønn	ca. 82 %
Lønninger ekskl. produktiv lønn	» 40 %
Ilignede skatter	» 4 %
Andre kostnader	» 52 %
Utbytte	» 1 %
Overskudd til fornyelser, utvidelser og fonds	» 3 %

Oslo, den 1. mars 1960.

K. A.

TRYKT I 1200 EKSPL. AV

A. W. BRØGGERS BOKTRYKKERI A/S